

KENYA

LÆRERVEJLEDNING

TIL 'DEN STORE PLAN'

Oversigt over årets film

Find dem i Filmbanken i lærer-universet på 2021.u-landskalender.dk

I år er udvalget af film anderledes, end det plejer. De fleste filmoptagelser i Kenya måtte nemlig aflyses på grund af corona-pandemien. Men nogle kunne heldigvis gennemføres – takket være dygtige, lokale fotografer.

Alle omkring U-landskalenderen har derfor lagt sig i selen for at lave film på nye måder – så eleverne alligevel får noget spændende at se om Kenya i børnehøjde.

I nogle Danida-film blander vi film, fotos og fortælling på en anden måde. DR laver indslag om Kenya til Ultra – plus en Ramasjang-serie, hvor Kenya er et tema.

Folkekirkens Nødhjælp har optaget en serie fine minifilm, hvor I kommer helt tæt på tre kenyanske børn – og de supplerer med en sjov oplevelse på deres digitale Kenya-kort og med live-shows på web i efteråret.

FILM FRA DANIDA

Velkommen til Kenya (6 min.)

Her får I introduktion til Kenya – både til livet i Turkana, i de grønne Nakuru-bjerge og i hovedstaden Nairobi. Den egner sig derfor godt til at indlede jeres forløb med.

Folket fra Turkana (5 min.)

I kommer med til Kenyas Turkana-region. Det er her, årets hjælpeprojekt og årets historie foregår. I møder både de folk, der nu er flyttet ned til den store ørkensø og lever af at fiske – og dem, der lever inde i landet som nomader.

Børnene i bjergene (4 min.)

På grund af det milde klima er de frodige bjerge i Nakuru-regionen kendt som Kenyas 'spisekammer'. Her dyrkes der mange forskellige afgrøder på myriader af store og bittesmå landbrug. Der er også skovbrug og en livlig by i Nakuru. Hvordan er børnenes liv i bjergene?

Liams dag i skolen (4 min.)

Liam på 6 år går i en privatskole i byen Nakuru. Kom med og se, hvad børnene lærer og laver henne i skolen.

Besøg slumbyen Kibera (3 min.)

Kibera er Nairobis største slumområde – faktisk et af de største i hele Afrika. Her bor mange af hovedstadens fattigste mennesker. Filmen giver et indblik i, hvordan børnene lever i den tætbefolkede slum.

Kim Langer om 'Den store plan' (4 min.)

Forfatteren fortæller om tilblivelsen af årets bog.

Hvad hedder tingene på swahili? (1 min.)

Her kan I få første lektion i, hvordan man taler sproget swahili. Børn fra Kenya viser, hvad forskellige ting hedder.

Tæl til 10 på swahili (2 min.)

Lær at tælle til 10 på swahili. Børn fra Kenya viser hvordan.

Gå en tur i Kibera (1 min.)

Børn viser, hvordan der ser ud i slummens smalle gader – og hvordan man finder vej tilbage til hovedgaden.

NYE FILM FRA DR

Ramasjang: Jagten på regnbuens farver (6 x 10 min.)

Motor Mille og Hr. Skæg løber om kap i et tårn, da de pludselig opdager, at regnbuen på himlen er gået i stykker.

Det viser sig, at problemet ligger i Kenya, så de beslutter sig for at tage dertil og løse mysteriet. Men al rejse til Kenya er lukket ned. De finder dog et hemmeligt sagn om en gammel dame fra Kenya, som skabte regnbuen med forskellige ingredienser, som hun indsamlede fra hele Kenya. Og når solen ramte miksturen, kom regnbuen frem.

Nu prøver Mille og Skæg at finde ingredienserne i Danmark i håb om, at det kan redde regnbuen. De må land og rige rundt for at finde "to håndfulde ørkensand" og "en sjat elefantlort" og andre sære ting. De har travlt, for regnbuen mister mere og mere farve. Når de at redde regnbuen i tide? Og hvad med deres venskab – holder det?

DR Ultra: Kenya på Ultra (5 x ca. 5 min.)

Kenya sætter bogstaveligt talt sit aftryk på Ultra Nyt-vært Jonas Madsen. I fem programmer skal Jonas mærke Kenya på sin egen krop – helt ud i ekstremerne. Programmerne bliver optaget i Danmark, men der bliver både medvirkende og masser af filmklip fra Kenya.

ÆLDRE FILM FRA DR: OGSÅ I FILMBANKEN

2 x 'Lille-Nørd': Om masaier, elefant-børnehjem og safari.

2 x 'So ein Ding': Om internet i Kenya – og seje start-ups.

5 x 'I den sorte gryde': To danske børn, Hector og Isabella, besøger børn i Kibera og følger dem i deres hverdag.

1 x 'DR3 siger farvel': På besøg hos stammefolk i Turkana.

FILM FRA FOLKEKIRKENS NØDHJÆLP

Mød Kenyas børn (18 x 1-3 min.)

Her får I et fint indblik i tre børns liv og hverdag i tre forskellige områder af Kenya. De små film finder I på hjemmesiden i temaet 'Kenyas børn'. Filmene kan ses alene, men de er også en del af miniforløbet 'Kom tæt på Kenyas børn' (se mere side 47).

11-årige Linet bor sammen med sin familie i ørkenen i Turkana-regionen:

• Hjemme hos Linet • Linet er i skole • Linet ved Turkana-søen • Linet udfører sine pligter • Linet leger med sine venner • Linet klatrer efter palmenødder.

11-årige Francis bor i de frodige Nakuru-bjerge med sin mormor og lillesøster:

• Hjemme hos Francis • Francis er i skole • Francis laver chapati • Francis maler koen • Francis leger • Francis udfører sine pligter.

10-årige Diana bor i Kenyas hovedstad Nairobi i et stort hus med sin mor og fem søskende:

• Hjemme hos Diana • Diana er i skole • Diana er til gudstjeneste • Diana leger • Diana udfører sine pligter • Diana er rundt i Nairobi.

Årets sang og musikvideo

En børneklassiker fra 80'erne har fået nyt liv: Den populære sanger Wafande har genindspillet Lotte Kærsås sang 'Her bor jeg'. Sangen handler om, at vi alle bor forskelligt.

Den handler om nysgerrighed, accept og levevilkår. Denne gang er der også sætninger på swahili. I musikvideoen besøger vi både danske børn og de tre børn Linet, Francis og Diana fra Kenya.

En digital oplevelse: Kenya-kortet

Folkekirkens Nødhjælp har udviklet en digital oplevelse, som I kan deltage i direkte fra klassen.

Platformen hedder Kenya-kortet og indeholder både gamification, inspirations-materiale og sjove liveshows samlet på én platform, som I kan følge på storskærmen eller elevernes computere. Liveshows kræver tilmelding, men de er gratis og åbne for alle.

DEN STORE PLAN

LÆRERVEJLEDNING

Af: Michael Larsen og Christian Vaabensted

Foto: Sala Lewis m.fl.

Design og Layout: Morten Bak og Anna Olesen

Redaktion: Christian Vaabensted

Velkommen til Kenya

Kenya ligger i det østlige Afrika ud til Det Indiske Ocean. Der bor cirka 55 millioner mennesker, og befolkningen består af mindst 40 forskellige stammer og etniske grupper. Mange af dem har eget sprog, egne traditioner og ofte også en vigtig betydning i det politiske liv.

Det kenyanske landskab er meget varieret. Landet gennemskæres på langs af den enorme Great Rift Valley. Langs dens forsænkning ligger flere søer og udslukte vulkaner, heriblandt det majestætiske Mount Kenya, der er Afrikas næsthøjeste bjerg.

Efter mange hundrede år med arabisk, portugisisk og britisk tilstedeværelse i Kenya, opnåede landet selvstændighed i 1963 med Jomo Kenyatta som den første præsident. Kenyatta havde været en af de drivende kræfter bag den militante Mau Mau-bevægelse, der ville generobre de landområder, som var blevet overtaget af europæiske nybyggere i det koloniale Kenya.

I de seneste årtier er Kenya både politisk og økonomisk nået langt. Det har i dag status af mellemlandskomstland. Alligevel lever omkring 20 millioner kenyanere stadig i ekstrem fattigdom. De bor blandt andet i hovedstaden Nairobis enorme slumkvarterer og i de tørre og varme regioner i det nordlige Kenya.

En af de regioner er Turkana, som U-landskalenderen fokuserer på i år. Her har Turkana-folket traditionelt levet som nomader og semi-nomader. Ændringer i klimaet med hyppigere tørkeperioder og mere uforudsigelig regn tvinger dog mange af dem til at opgave nomadelivet. I stedet søger de ud til den store Turkana-sø - verdens største ørken-sø - for at leve af at fiske.

Sådan bruger du denne bog

I første del af lærervejledningen får du en introduktion til Kenyas historie, og hvad det er for et land, eleverne skal arbejde med. Du får også baggrund om Folkekirkens Nødhjælps projekt, som pengene fra salget af lågekalenderen går til i år.

I bogens anden halvdel får du vejledning og ideer til undervisningen. Så er du godt klædt på.

Indhold

FAKTA OM KENYA:

- 2 Film-oversigt
- 4 Velkommen til Kenya
- 6 Kenyas historie
- 10 Kenyas præsidenter
- 12 Kenya i dag
- 18 Nairobi - Kenyas travle hovedstad
- 20 Folk, sprog og tro
- 26 Natur, geografi og klima
- 30 Traditionerne lever i Turkana
- 32 Årets hjælpeprojekt
- 34 Sådan arbejder Folkekirkens Nødhjælp

VEJLEDNING TIL UNDERVISNINGEN:

- 36 Hurtigt overblik: Her er materialet
- 38 Intro: Så nemt vælger du et godt forløb
- 40 Grundforløbet i 8 trin
- 42 Ekstra moduler til Dansk
- 43 Miniforløb til Dansk: Kommunikation
- 44 Ekstra moduler til Natur/teknologi og Matematik
- 45 Ekstra moduler til Billedkunst og Madkundskab
- 46 Ekstra moduler til Leg og bevægelse
- 46 Miniforløb: Mød Kenyas børn - og prøv Kenya-Kortet
- 48 Intro: Fordelene ved web-værktøjerne
- 50 Trin for trin: Børnenes Egen U-landskalender
- 52 Trin for trin: Fotohistorier
- 54 Overblik: Her er alle opgavernes fagmål
- 55 FN's verdensmål

Kenya ligger ud til Det Indiske Ocean. Adgangen til havet betyder, at flere fremmede magter gennem tiderne har kontrolleret Kenyas kystområder med udgangspunkt i havnebyen Mombasa.

Kenyas historie – fra koloni til selvstændighed

Kenyas indre var stort set ukendt for omverdenen indtil 1800-tallet. Men allerede for ca. 2.000 år siden indvandrede en stor mængde stammer fra de områder, som i dag er Etiopien og Sydsudan. De bragte viden om kvægdrift og dyrkning af jorden med sig.

Senere kom bantufolk vestfra til det østafrikanske område. De indførte en jernalderkultur med mere avanceret landbrug i terrasser, huse af sten og smedede redskaber. Og fra omkring år 700 ankom så arabiske købmænd til Kenya ad søvejen. De koloniserede lidt efter lidt det kenyanske kystområde. Her samarbejdede de med lokale bantufolk. Efterhånden udvikledes swahilifolket, der havde sin egen kultur og sprog.

Arabere og portugisere på magten

Den arabiske påvirkning er stadig tydelig i byggestilen i kystbyerne Mombasa, Malindi og Lamu. De arabiske købmænd bragte også tekstiler, keramik og metaller med sig, som de byttede for elfenben og slaver. Handelskaravanerne nåede så langt ind i landet, at de kom helt frem til Victoriasøen mod vest.

Karavanerne var dog ikke populære hos de folk, der boede langs ruterne. Masaierne, der dominerede store områder, krævede afgifter for at lade dem passere.

Europæiske opdagelsesrejsende, handelsmænd og missionærer fulgte i karavanernes spor.

Undervejs sad portugiserne på magten i kystområdet i omkring 200 år fra ca. år 1500, inden araberne tilbageerobrede det. Man kan stadig se og besøge portugisernes fæstning Fort Jesus i Mombasa.

Kapløbet om Afrika skydes i gang

Det var først oppe i 1800-tallet, at europæerne for alvor fik øjnene op for, at ikke kun kysterne, men også selve det enorme afrikanske kontinent rummede store rigdomme og strategiske fordele. Kapløbet om Afrika var i gang. Det førte til, at Afrika i 1884-85 blev opdelt i europæiske interesseområder. I Østafrika tog tyskerne Tanganyika (Tanzania og Zanzibar), Frankrig tog Madagaskar, mens Uganda og Kenya gik til englænderne.

Sultanen af Zanzibar, der hidtil havde regeret kysten, fik mod betaling fortsat lov til at kontrollere en 16 kilometer bred kyststrækning. Den ordning fortsatte helt frem til Kenyas selvstændighed, som først kom i 1963.

Vanvidsbanen trækkes tværs over landet

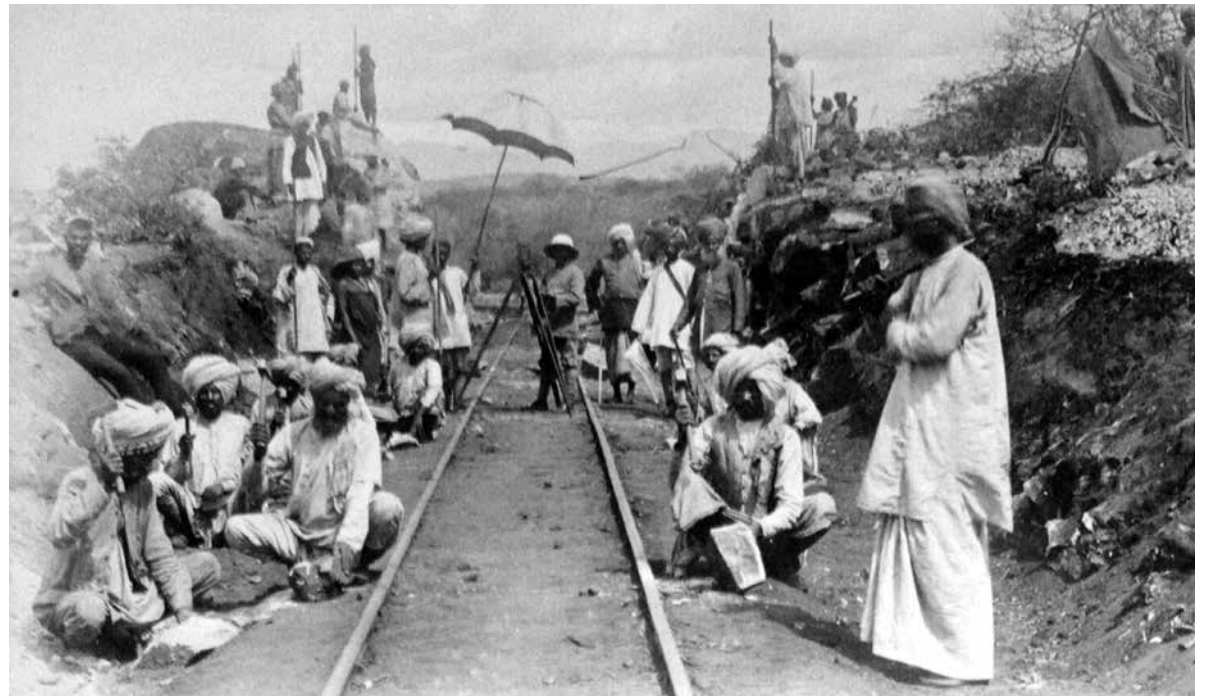
Englænderne besluttede i 1896 at bygge en jernbane tværs over Kenya for at skabe sig lettere adgang til havet inde fra Uganda.

Byggeriet af den hele 1.000 kilometer lange jernbanelinje tog fem år og kostede 3 millioner engelske pund – en svimlende sum på den tid. For at skaffe arbejdskraft nok til det gigantiske projekt 'importerede' englænderne også indiske arbejdere i stort tal. Det var et farefuldt slid i brændende hede, og mange af arbejderne bukkede under for tropesygdomme, sammenstød med lokale stammer og sultne løver.

I England fik banen ligefrem tilnavnet "The lunatic line" – Vanvidsbanen.

Den nye forbindelse til havet fik dog stor betydning for udviklingen i Kenya.

Små byer skød op langs sporet, blandt andet Nairobi, der i dag er Kenyas hovedstad. Men først og fremmest blev banen en hovedåre for både kommunikation og handel i Østafrika. Mange af de indiske jernbanearbejdere slog sig i øvrigt ned i Kenya, så deres efterkommere findes stadig i landet.

'The lunatic line' – den vanvittige jernbane. Det øgenavn fik englændernes 1.000 kilometer lange bane tværs over Kenya, fordi projektet var så enormt. En del af det ufattelige slid blev udført af indiske arbejdere – som også efterlod sig mange andre spor i Kenya, bl.a. i madkulturen.

Karen Blixen i Kenya

Karen Blixen var ekstraordinær – og det gælder også hendes forhold til Kenya. Hendes ophold dér kom til at præge hende dybt, og inspirationen herfra var med til at gøre hende til en af Danmarks største forfattere.

Hvis man vil tæt på kolonitidens Kenya, kan man begynde på almindeligt (og svimlende velskrevet) dansk med Karen Blixens bog 'Den afrikanske farm' eller hendes breve hjem fra de år. Her møder man glimt af den nære dagligdag, af societylivet og af vanskelighederne, men også dybe refleksioner om livet.

Hun var hvid og drev selv en farm

Selv er Blixen nu omdiskuteret i Kenya, fordi hun i kolonihistoriens lys kan ses fra to vinkler; både som en del af kolonisystemet og som en tidlig rebel. Blixen rejste til Kenya i 1914 med sin mand for at drive en farm og tjene penge. Hun blev dermed også en del af datidens overklasseliv i landet. Hun deltog i store middagsselskaber og drog på safari – og hun havde tjenere og arbejdere.

... men hun var også en skarp kritiker

Men Blixen var også både anderledes og en fritænkner.

Som kvinde var hun markant: Eventyrlysten, stærk og selvberoende. Hun blev forladt af sin mand, men hun blev på kaffefarmen og drev den ene kvinde i mange år.

Og i synet på Kenya og de indfødte kenyanere var hun lige så markant. Hun var stærkt kritisk over for 'de hvides' holdning til de oprindelige kenyanere. Hun mente, at europæerne var uvelkomne og var med til at ødelægge landets egne kulturer.

Hun mente også, at det var meningsløst bare at tale om 'indfødte'. Hun forstod, at landet rummede en mosaik af stammer med ganske forskellige kulturer. Hun var fascineret af de indfødte kenyanere og havde respekt for dem – særligt hendes egne ansatte. Her så hun kvaliteter, som også europæerne burde tage ved lære af.

Karen Blixen var ikke et barn af vor tid, men hun var på nogle måder adskillige skridt forud for sin egen.

Ekstra: Karen Blixen-fortælling med opgave til

I elevbogen finder du en fin lille Blixen-fortælling fra Kenya. Der er også en opgave til – se mere side 42.

Kenya på Karen Blixens tid

Englænderne ville have europæere til at slå sig ned i Kenya for at opdyrke jorden.

Mange rejste derfor dertil i håb om at skabe sig en formue.

Karen Blixen var en af dem. Hun tilbragte 17 år i Kenya, hvor hun fra 1914 med svigtende held drev en kaffeplantage.

I dag er et helt kvarter i yderkanten af Nairobi, "Karen", opkaldt efter hende. Hendes farm ved foden af Ngong Hills er i dag blevet museum.

Omkring 1919 var der 10.000 hvide farmere i Kenya. De fik tildelt store landområder, men det skete på bekostning af de lokale stammer, der beboede områderne.

Det gik særligt ud over Kenyas største stamme kikuyerne, hvis områder lå i regionen tæt på den nye hovedstad.

Da de hvide farmere manglede arbejdskraft, indførte det britiske kolonistyre en 'hytteskat' – og hvis kikuyerne ikke kunne betale, blev de tvunget til at arbejde gælden af hos de hvide for at kunne betale.

Hvis man ikke kunne betale, blev man idømt en bøde oven i, som også måtte betales i form af tvangsarbejde hos de hvide farmere.

Den britiske kolonimagt var mere forsigtig i forhold til masaierne, der var kendt for deres mod og krigeriskhed. Mange opdagelsesrejsende havde oplevet, at man

skulle passe på masaikrigerne, hvis man gerne ville bevare livet.

Tørke, kvægstpe og en koppe-epidemi havde dog begrænset masaiernes landbesiddelser i løbet af 1890'erne.

"Uhuru" – råbet om frihed

Første Verdenskrig kom også til Østafrika. Selv om der kun var få kampe mellem de engelske og tyske kolonimagter i Kenya, blev næsten 22.000 kenyanere sendt til Tanganyika, det nuværende Tanzania, for at kæmpe mod tyskerne, der endte med at måtte overlade området til briterne.

Hver fjerde kenyaner blev dræbt i kampene. Det skabte endnu stærkere vrede mod englændernes undertrykkelse.

I 1922 dannede en gruppe kikuyere en forening, der skulle kæmpe for deres rettigheder. Det gjaldt ikke mindst retten til deres land. Der blev holdt store udendørs møder med tusindvis af deltagere, som kom fra mange forskellige stammer. Det fælles valgprog var "Uhuru!", som betyder frihed på swahili.

De klagede over tvangsarbejdet og hytteskatten, som de fleste ikke kunne betale. Også stammerne luoerne og kambaerne dannede lignende foreninger. Op gennem 20'erne og 30'erne var der igen og igen konflikter mellem kenyanere og kolonimagten.

I 1946 blev den politiske organisation KAU (Kenya

African Union) dannet. Den bestod af en veluddannet elite fra flere stammer, men var domineret af kikuyere. Lederen, Jomo Kenyatta, blev senere Kenyas første præsident. Organisationen hvervede medlemmer i hele Kenya og igangsatte strejker blandt de mange arbejdere i englændernes virksomheder.

I slutningen af 1940'erne dannede flere stammer guerillagrupper, som gik til angreb på de hvide farmere og ødelagde deres ejendomme. Endnu hårdere gik det ud over høvdinge og kristne afrikanere, der støttede kolonimagten. Mange blev overfaldet og dræbt.

Mau Mau-oprøret blev afgørende

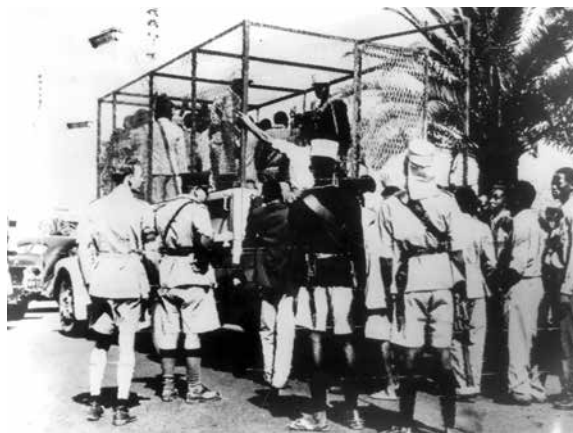
Mau Mau-oprøret var i gang, og i 1952 blev Kenya erklæret i undtagelsestilstand. Kenyatta og andre ledere blev arresteret, og englænderne satte militær ind. Det optrappede konflikten, og angrebene på hvide farmere fortsatte. Det gjorde kolonimagtens undertrykkelse af befolkningen også. Hele landsbyer blev flyttet til små indelukker omgivet af pigtråd, og der blev indført natligt udgangsforbud og trusler om nedskydning.

I 1955 måtte englænderne bøje sig. Den politiske ledelse havde hidtil kun bestået af hvide farmere. Nu blev forfatningen ændret, og der blev indført almindelig valgret. Det var et afgørende skridt frem imod, at Kenya otte år senere opnåede egentlig selvstændighed.

Mau Mau-oprøret menes at have kostet over 13.000 menneskeliv – heraf blot 100 europæere.

Britiske soldater og politi arresterede og afhørte tusinder af kenyanere for at finde Mau Mau-oprørere. Her i oktober 1952.

Briterne så Mau Mau-oprørerne som terrorister og holdt mistænkte fanget i lejre, hvor de fik brutal behandling.

Jomo Kenyatta var mistænkt for at være Mau Mau-oprørets leder. Han blev sat i fængsel og husarrest i ni år. Foto fra 1952.

Kenyas præsidenter – kampen for demokratiet

Den 21. august 1961 løslades Jomo Kenyatta, hvis fornavn betyder 'brændende spyd' på kikuyu. Få år senere vælges han som Kenyas første præsident.

Efter seks år i fængsel blev Jomo Kenyatta frigivet i 1961.

Kenyas første præsident

Han genoptog sin lederpost i KANU (det tidligere KAU). Efter to års forhandlinger blev briterne, KANU og andre afrikanske organisationer enige om en dato for Kenyas selvstændighed – den 12. december 1963. Året efter blev Kenyatta valgt som præsident. Der blev gennemført en jordreform, som gav afrikanere den frodige landbrugsjord tilbage.

I 1970'erne voksede økonomien. Det gjorde de indre spændinger i KANU-partiet imidlertid også. Vicepræsidenten Oginga Odinga, der kom fra luo-stammen, blev fængslet, fordi han kritiserede Kenyattas politik. Også andre systemkritikere blev fængslet i årene 1975-1978.

Moi aflyste demokratiet i 24 år

Kenyatta døde i 1978, 83 år gammel. Hans vicepræsident, Daniel arap Moi, overtog nu magten. Han fik hurtigt et-partistyre indskrevet som lov i forfatningen, hvilket reelt ophævede demokratiet. Op gennem

firserne blev regimet berygtet for at krænke menneskerettighederne i Kenya og for omfattende korrupsion.

Moi var over det hele. Hans portræt hang på væggen på kontorerne, det var på pengesedlerne og der blev rejst statuer af ham. Og han lagde navn til lufthavne, stadioner, skoler, hospitaler og veje.

Moi gik i 1991 med til at genindføre flerpartistyre efter et voksende nationalt og internationalt pres, men undertrykkelsen af hans politiske modstandere fortsatte. Kenya var også splittet af stridigheder stammerne imellem, og derfor kunne Moi blive ved magten helt frem til 2002, hvor en valgsejr til oppositionens Regnbuekoalition afsluttede 24 års KANU-styre.

Kampen for en ny forfatning

Koalitionens topkandidat, Mwai Kibaki, blev præsident. Mwai Kibaki var som de tidligere præsidenter kikuyu.

Han indledte sin første regeringsperiode med løfter om reform af forfatningen. Men hans forslag til en ny forfatning ville styrke præsidentens magt. Derfor blev koalitionsregeringen splittet i fløje, der sloges om indflydelse og ministerposter.

Kenyas nye forfatning vil øge ligheden

Forfatningen i 2010 var resultatet af en ti år lang politisk proces, der forsøgte at gøre op med magtkoncentration og etniske konflikter. I princippet beskytter forfatningen alles rettigheder og giver alle lige muligheder. Forfatningen var første skridt hen imod en decentralisering af magten, der skal bringe beslutningerne tættere på befolkningen. I sidste ende vil det kunne øge statens ansvarlighed.

Kibaki ignorerede modstanden og satte i 2005 en ny forfatning til folkeafstemning. Et flertal på 57 procent af Kenyas vælgere stemte dog nej til forslaget.

Konturerne til en ny forfatning begyndte at tage form under Kibakis anden periode som præsident. Et vigtigt formål var at komme de etniske og politiske spændinger til livs, der blev årsag til en række meget voldelige begivenheder efter valget i december 2007. Mere end 1.000 mennesker mistede livet og 600.000 blev internt fordrevet.

I 2008 forhandlede Kibaki og oppositionslederen Raila Odinga en plan om decentralisering af magten på plads under ledelse af FN og Den Afrikanske Union. Kibaki fortsatte som præsident og Odinga besatte den nyoprettede position som premierminister. Den nye forfatning blev sat til folkeafstemning, og Kibaki kunne omsider underskrive loven den 27. august 2010.

En ny Kenyatta kommer til magten

Kibaka trådte af som præsident i april 2013. Han blev efterfulgt af den stenrige forretningsmand og politiker Uhuru Kenyatta, der er søn af Kenyas første præsident

Jomo Kenyatta. Kenyattas nystiftede parti TNA (The National Alliance) vandt valget knebent.

Oppositionen med Raila Odinga i spidsen protesterede over valget, men Kenyas højesteret afviste anklagerne om uregelmæssigheder, og Kenyatta blev indsat som Kenyas fjerde præsident.

Både Kenyatta og hans vicepræsident William Ruto stod ved Den Internationale Straffedomstol (ICC) anklaget for at have opildnet og finansieret grupper, som stod bag de voldsomme uroligheder ovenpå valget tilbage i 2007. Sigtelserne blev trukket tilbage i 2014, fordi der ikke var beviser nok. ICC anklagede dog Kenyas regering for at have tilbageholdt beviser og påvirket vidner.

Vil bekæmpe korrupktion og terror

Udover dette havde Kenyatta i sin første regeringsperiode også fokus på at sætte ind over for den militante organisation al-Shabaab med base i Somalia, der allerede i de år stod bag flere terrorangreb i Kenya. Også kampen mod den omfattende korrupktion, som Kenyatta selv kaldte "en trussel mod den nationale sikkerhed" stod højt på listen over prioriteter, og mange højststående embedsmænd blev fjernet fra deres poster.

I 2016 dannedes The Jubilee Party of Kenya af en række mindre partier med Kenyatta som leder. Partiet vandt regeringsmagten ved valget i 2017. Kenyas højesteret annullerede resultatet, men ved et nyvalg i slutningen af oktober vandt Jubilee-partiet en overvældende sejr, fordi oppositionen bojkottede valget i protest.

Kenyatta lancerede i kølvandet på sit genvalg i 2017 en ambitiøs udviklingsplan – hans "Big Four"-dagsorden. De fire grundpiller er fødevarerikkerhed, mere gang i produktionen, opførelse af 500.000 nye billige boliger og sundhedsforsikring til alle.

Samtidig allierede Kenyatta sig med sin politiske modstander Odinga og nedsatte en task force, Building Bridges Initiative (BBI), hvis formål er at give konkrete bud på, hvad der skal til for at skabe et mere forenet Kenya nu og i fremtiden.

Uhuru Kenyattas anden og sidste regeringsperiode er ved at løbe ud. Næste valg til parlamentet og præsidentposten skal være i august 2022.

Uhuru Kenyatta taler til et valg møde i 2002. I 2013 blev han valgt som Kenyas fjerde præsident.

Valg har ført til voldsomme politiske og etniske uroligheder i Kenya. Her i 2007.

Uhuru Kenyatta og Kibaki ved valget i 2002.

Kenya i dag

Kenya er nået langt i de seneste årtier. Politisk har landet udviklet sig fra et et-partiregime til et flerparti-demokrati med en moderne og liberal forfatning.

Der sker store fremskridt

Landet har også haft økonomisk vækst, og økonomien har klaret sig relativt godt med en gennemsnitlig vækst i BNP på 5,5 % i løbet af de seneste otte år. Den stigende vækst i BNP og stigende indkomster pr. indbygger betyder, at Kenya i 2014 fik status som et lavere mellemindkomst-land.

På den anden side har Kenya en stigende offentlig gæld, og COVID-19-krisen har også ramt Kenyas økonomi hårdt. Det skyldes især husholdningernes og virksomhedernes faldende forbrug og ikke mindst en turistbranche, der er gået helt i stå.

Nogle af de basale årsager til Kenyas udfordringer er, at rigdommen stadig er koncentreret på meget få hænder samt politiske vennetjenester, korrupsion og problematiske udslag af en stærk stammekultur.

Der er stadig dyb fattigdom og ulighed

Mange kenyanere har mærket fremskridtene – i hvert fald frem til Covid-19-krisen ramte – men endnu ikke alle. Der er stadig udbredt fattigdom i landet.

I 2008 levede 44 % af befolkningen i ekstrem fattigdom. Allerede i 2015 var det tal faldet til 37 %. Det er et meget markant fremskridt på så få år.

Desværre var Kenyas befolkning i de samme syv år samtidig vokset med over 2 % om året. Derfor var antallet af ekstremt fattige i Kenya stadig det samme: nemlig cirka 20 millioner mennesker.

'Ekstremt fattig' vil sige, at hver person lever for et beløb, der i 2021 svarer til under 1,9 dollars om dagen.

Kenya er kendt i hele verden for sit rige dyreliv og mange nationalparker, hvilket tiltrækker masser af safari-turister hvert år. Turismen beskæftiger derfor mange kenyanere.

Te er Kenyas største eksportvare, men også afskårne blomster, kaffe, grøntsager og tropiske frugter bidrager til landets økonomi.

Uligheden i Kenya er enorm. 56 % af bybefolkningen lever i slumområder. Selv i mere velstående områder som f.eks. Nairobi eksisterer der stadig dyb fattigdom.

Og i de tørre landområder, der dækker det meste af det nordlige Kenya, er fattigdomstallene helt oppe på enorme 80 %. Det gælder distrikter som f.eks. Turkana.

Tilbagevendende og stadig mere hyppige tørker – forstærket af klimaforandringer – gør det svært at bekæmpe fattigdommen.

Det går heller ikke godt for kvindernes økonomiske uafhængighed. Selvom 80 % af de kenyanske kvinder arbejder i små familielandbrug, er det kun 1 % af kvinderne, der rent faktisk ejer jorden.

Korrupsionen er indgroet

Korrupsion har været et problem i Kenya siden før uafhængigheden. Den gennemsyner samfundet på alle niveauer – politisk, i retsvæsenet, i politiet, i den offentlige forvaltning og på det økonomiske område. Korrupsion finder sted på alle niveauer fra småbestikelse i færdselspolitiet til skandaler med underslæb

ved offentlige indkøb foretaget af topembedsmænd. På trods af flere anti-korrupsionstiltag har Kenya ikke opnået nogen væsentlig fremgang.

Efter vedtagelsen af Kenyas forfatning i 2010 har problemerne med at decentralisere skatterne og økonomistyringen skabt nye risici for potentiel korrupsion på regionalt plan.

Men decentraliseringen åbner også nye muligheder for at styrke det offentlige tilsyn ved hjælp af mere effektive kontrolmekanismer.

Det uformelle arbejdsmarked er stort

Hvert år forsøger en ny generation af kenyanere – på størrelse med hele Københavns befolkning – at komme ind på arbejdsmarkedet. Men kun ca. 15 % af alle kenyanere er ansat i formelle jobs.

Det betyder, at størstedelen af den kenyanske arbejdsstyrke er tvunget til at ernære sig i den uformelle økonomi.

Her bliver arbejdsmarkedslovgivning og lønregler sjældent overholdt.

Mange kenyanere lever fra hånden til munden i uformelle jobs og som selvstændige – for eksempel som her ved at sælge ristede majs i vejkannten.

Lake Turkana Wind Power står nu for 15 procent af energiforsyningen i Kenya og har også fremmet den lokale handel.

80 % af de kenyanske kvinder arbejder i husmandsbrug, men kun 1 % ejer rent faktisk jorden. Et alternativ er at finde et andet erhverv, som f.eks. slagter.

Heller ikke i den formelle sektor med jobs i virksomheder og i staten er arbejdsregulativer fuldt gennemført endnu.

Sygdom er stadig en stor udfordring

Mødres og børns sundhed i Kenya er også blevet bedre i de seneste årtier, men der er stadig meget store udfordringer.

Over 5.000 kvinder og piger dør hvert år som følge af komplikationer i forbindelse med graviditet, og børnedødeligheden er fortsat høj efter globale standarder: 5 ud af 100 børn dør, inden de bliver 5 år.

Med begrænset adgang til prævention er der også mange teenagegraviditeter. 18 % af de gravide er teenagere.

Kønsbaseret vold er udbredt i Kenya. Det er børneægteskaber, tvangsægteskaber og kvindelig omskæring også, selvom det har været ulovligt siden 2011. Og selvom Kenya er mere liberalt end nabolandene, så bliver seksuelle minoriteter stadig udsat for diskrimination og chikane, og deres rettigheder bliver ikke tilstrækkeligt beskyttet.

Sygdomme, der skyldes urent drikkevand, er den

hyppigste årsag til den høje børnedødelighed, og de bidrager også til underernæring blandt børn.

Utilstrækkelig sanitet og hygiejne skaber desuden stadig en stor grobund for epidemier mange steder i landet.

De mest almindelige alvorlige sygdomme er HIV og AIDS, tuberkulose, malaria, lungebetændelse og maveinfektioner.

Mange børn dør hvert år af banale børnesygdomme og af malaria og diarré. Dårlig ernæringstilstand og manglende hygiejne er ofte den bagvedliggende årsag til alvorlig sygdom og død hos mindre børn.

Vedvarende energi er på vej frem

Kenyas produktion af elektricitet er primært baseret på vedvarende energi. I 2018 var kun 13 % af Kenyas kapacitet til at generere elektricitet baseret på fossile brændstoffer, mens geotermisk energi og vandkraft tegnede sig for næsten 80 %.

Vind er nu også blevet en voksende kilde til el, efter at Kenya ved Turkana-søen har åbnet Afrikas største vindkraftprojekt, der støttes af Danmark.

Biomasse, dvs. træ og trækul, er dog stadig langt den største energikilde i Kenya – ikke mindst fordi det stadig er varmekilden til madlavning i langt de fleste fattige husholdninger, hos gadesælgere og små, uformelle spisesteder.

Klimaforandringer presser ressourcerne

Kenyas økonomi afhænger i høj grad af naturressourcer – bl.a. landbrug.

Derfor er klimaforandringer en alvorlig udfordring, og Kenya lider store tab på grund af tilbagevendende tørke og oversvømmelser.

De stadigt hyppigere perioder med tørke skaber øget fattigdom og humanitære kriser – og fører til stor fødevarerusikkerhed.

Det underminerer livsgrundlaget for mange kenyanere, særligt i de mest udsatte og fattige regioner som netop Turkana.

Og det skaber øget risiko for lokale konflikter, når folk skal kæmpe om de knappe ressourcer.

Utilstrækkelig vandforsyning i byerne og udsving i tilgangen til ferskvand i de tørre og delvist tørre land-

områder betyder også, at over 13 millioner kenyanere mangler adgang til rent drikkevand. Desuden mangler 19 millioner adgang til basalt forsvarlige toiletforhold.

Kæmpe flygtningelejre skal lukke

Ustabilitet i flere af Kenyas nabolande betyder, at flere grænseområder er usikre at færdes i, og at landet oplever både hyppige terrorangreb og flygtningestrømme som følge af krige, fordrivelse og hungersnød.

På grund af den langvarige ustabilitet og de hyppigere perioder med tørke har Kenya i flere årtier været vært for hundredtusindvis af flygtninge fra Somalia, Sydsudan, Congo og Etiopien.

Flygtninge og asylansøgere i Kenya bor for det meste enten i den enorme Dadaab-flygtningelejr i den nordøstlige del af landet og i lejrene i Kakuma i den nordvestlige del i Turkana-regionen.

I 2020 meddelte Kenyas regering FN, at man i juni 2022 vil lukke lejrene begge steder. De rummer samlet flere end 430.000 flygtninge, hvoraf mange er født i lejrene.

Nogle af beboerne skal indlemmes i det kenyanske

samfund, nogle vil man sende tilbage til deres oprindelsesland, mens andre skal flyttes til lejre i andre lande.

De fleste arbejder inden for landbrug

Selvom produktiviteten i landbruget har været faldende i de seneste 20 år, er landbruget stadig ryggraden i den kenyanske økonomi. Det bidrager med en tredjedel af BNP. Cirka 75 % af kenyanerne arbejder mindst deltid i landbrugssektoren. Men 75 % af produktionen kommer fra små landbrug, bl.a. et hav af helt små familiebrug.

Kenya eksporterer blandt andet te, kaffe, afskårne blomster og en række forskellige friske grøntsager. Man møder også disse produkter i danske butikker.

Turismen er hårdt ramt

Turisme er traditionelt også en vigtig indtægt i Kenya. Over en halv million mennesker arbejder i turistindustrien. De fleste turister tager på safari i en af landets 50 naturparker for at opleve Kenyas natur og vilde dyreliv, mens andre daser ved strandene langs kysten.

Desværre har Kenya i en årrække været et mål for terror og har kæmpet med ustabilitet langs grænserne

op imod Somalia. Flere terrorangreb i årene 2013-2015 påvirkede turistindustrien hårdt, men sektoren steg kraftigt igen i 2016-2017 og så ud til at ville fortsætte med at vokse, indtil COVID-19-pandemien pludselig lukkede industrien mere eller mindre ned i 2020-21, hvor antallet af udenlandske besøgende styrtdykkede.

De fleste bor stadig på landet

En fjerdedel af Kenyas befolkning er samlet i et relativt lille antal byer, mens de resterende indbyggere bor i landområderne. Den største del af landbefolkningen er bosat på de centrale sletter og i den vestlige del af landet. I den nordlige, tørre del af Kenya, hvor Turkana ligger og som udgør 80 procent af landets areal, bor der kun 20 procent af befolkningen.

Transporten er godt udbygget

Vejsystemet i Kenya er i forhold til mange andre afrikanske lande rimeligt udviklet. Der er bus- eller togforbindelse mellem de fleste større byer. I byerne er det rutebusser og privatejede taxibusser, matatus, der sørger for transporten.

De privatejede matatu-busser kæmper om kunderne med deres vilde og flotte udsmykninger udvendigt og ved at spille høj musik.

Den enorme lejr i Kakuma har ligget i Turkana-regionen i næsten 30 år, og der bor over 150.000 flygtninge fra Kenyas nabolande.

Hyppigheden af trafikulykker i Nairobi er høj, og de private matatus, der med halsbrækkende fart kører gennem gaderne, anses for at være yderst risikable at køre i. Kenyas største internationale havn ligger i Mombasa. Her håndteres gods til både Kenya og de indre nabolande Uganda, Rwanda, Burundi og Congo.

Danmarks samarbejde med Kenya

Danmark har samarbejdet med Kenya helt siden landet blev uafhængigt i 1963 og har under skiftende regeringer og varierende politisk klima spillet en vigtig rolle i at skabe resultater indenfor både bekæmpelse af fattigdom og udvikling af demokratiet.

Samarbejdet har til tider været vanskeligt. Fra slutningen af 1980'erne blev udviklingssamarbejdet mere og mere anspændt på grund af præsident Moisi modstand mod at indføre flerpartistyre, dårlig regeringsførelse, voldsom korrupsion og krænkelser af menneskerettigheder. Derfor blev samarbejdet med Kenya i den periode droslet ned, og bistanden blev rettet mod lokale myndigheder, NGO'er og lokalsamfund. Samarbejdet med den kenyanske regering var minimalt.

Mulighederne for et udviklingssamarbejde mellem Danmark og Kenya blev bedre efter de demokratiske valg i 2002 og den nye regerings program. Både Danmark og andre lande erkendte hurtigt, at der var behov for at støtte det nye politiske reformprogram.

I dag har det danske engagement i Kenya flere formål: Danmark vil bidrage til at fremme grøn, bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst og anstændige jobs. Her er der et særligt fokus på unge og på muligheder for danske virksomheder og investorer.

Danmark vil også understøtte demokratisk regeringsførelse, menneskerettigheder og at kenyanerne har lige adgang til tjenesteydelser – herunder også et særligt fokus på kvinder og pigers rettigheder. Dertil vil vi styrke demokratisk deltagelse, borgerinddragelse og beskytte menneskerettigheder.

Det tredje overordnede formål er at styrke befolkningens modstandsdygtighed, fremme fred og stabilitet i Kenya ved at imødegå voldelig ekstremisme, forhindre menneskeskabte kriser og naturkriser samt styrke Kenyas aktive rolle i at skabe regional fred og sikkerhed og deres rolle som vært for flygtninge.

Kenya har et vejnet på omkring 178.000 kilometer, men kun omkring 14.500 kilometer af vejene er asfalteret.

Stadig udbredt fattigdom trods den økonomiske vækst: Over 18 millioner kenyanere lever under fattigdomsgrænsen.

Landbruget står for en tredjedel af Kenyas økonomi. Det meste af produktionen sker i helt små familiebrug.

Nairobi – Kenyas travle hovedstad

Oprindeligt var Kenyas hovedstad Nairobi blot en togstation, anlagt i 1899 under konstruktionen af den store togbane mellem Mombasa og Victoriasøen. Stationen tog sit navn fra masaierne, der kaldte området Enkare Nyrobi – køligt vand. Stedet blev hurtigt et internationalt kommercielt knudepunkt, og nogle år senere flyttede englænderne deres administration fra Mombasa til den hurtigt voksende by.

Nairobi er i dag en af de største metropoler i Afrika med over 4 millioner indbyggere i selve byen og over 9 millioner i hele Nairobi-regionen.

Den centrale del af byen er en moderne hovedstad med skyskrabere i glas og stål, skyggefulde grønne alléer og parker med blomster og træer.

Noget af det helt specielle ved byen er, at blot en ganske kort køretur fra Nairobis centrale forretningsdistrikt ligger Nairobi National Park med åben slette og

vildt dyreliv. Her kan man se blandt andet næsehorn, løver, geparder, hyæner, bøfler, giraffer og et varieret fugleliv – med citys skyskrabere i horisonten.

Det velhavende mindretal af byens indbyggere bor i villakvarterer omkring centrum. Her er husene anlagt i parklignende haver og omgivet af mure med elektrisk hegn. Ofte er hele kvarterer omgivet af mure, bevogtet af bevæbnede vagtmænd. Med god grund, for kriminalitetsraten i hovedstaden er høj.

Kibera er en by i byen

Mindst en tredjedel – måske endda halvdelen – af Nairobis indbyggere lever i slumkvarterer, ofte uden adgang til rent vand, sanitet eller andre grundlæggende faciliteter. Det største af disse kvarterer er Kibera, der ligger som en by i byen.

Kibera regnes som et af de største slumkvarterer i

hele Afrika – og man anslår, at her bor mellem en halv og en hel million mennesker.

De første, der slog sig ned i dette område, var nubi-ske soldater fra Sudan, der blev tildelt små landstykker som belønning for deres indsats under Første Verdenskrig. Det britiske kolonistyre tillod siden, at flere slog sig ned i området, men efter selvstændigheden i 1963 indførte man love, der gjorde det illegalt at bo i Kibera, fordi staten ejer jorden.

Husejerne er dog fortsat med at opføre mængder af nye små skure og lerhytter med bliktag, som de udlejer til de mange, der hvert år ankommer til Nairobi fra landzonerne for at søge lykken i storbyen.

Den almindelige størrelse på en bolig i Kibera er blot tre gange tre meter. Her bor hele familier som godt kan være på otte-ni mennesker. Husene har typisk vægge af mudder og tage af rustent bølgeblek.

Op mod halvdelen af Nairobis ca. 4 millioner indbyggere bor i slumområder – som den enorme slum-by Kibera.

Kenyas hovedstad Nairobi ligger i ca. 1.700 meters højde. Byens skyline vidner om, at Nairobi er en moderne afrikansk storby.

Der er 40 forskellige stammer og etniske grupper i Kenya med hver sine traditioner. Her er det kvinder fra Turkana-folket.

Folk, sprog og tro

Kenya er et multietnisk samfund. Der bor cirka 55 millioner mennesker i landet og tilhørsforholdet til de traditionelle stammer spiller stadig en enorm rolle for mange kenyanere, også politisk.

Befolkningen består af mindst 40 forskellige stammer og etniske grupper.

Den største er Kikuyu, der er et bantufolk, som traditionelt er kendt for være agerbrugere. De er især bosat i det frodige højland. Kikuyuerne har generelt været politisk dominerende i Kenya.

Luoerne, der for omkring 500 år siden indvandrede fra dagens Sydsudan, er den næststørste etniske gruppe i landet. Luo-folket er især bosat i områderne omkring Victoriasøen.

Masai-folket er et halvnomadisk krigerfolk, der lever af kvægbrug. Ude i verden er Masaierne en af Kenyas mest kendte stammer, men de udgør faktisk kun en meget lille del af landets befolkning.

Mod nord, hvor landskabet er tørt og regnfattigt, lever Samburu- og Turkana-folkene, der også er halvnomadiske hyrdefolk.

Andre stammer er f.eks. Luhya, Kalenjin, Kamba, Somali, Kisii, Meru og Mijikenda.

De fleste er kristne

Det store flertal af kenyanere er kristne, og de fleste af dem bekender sig til en af landets talrige protestantiske trosretninger, mens en mindre del af dem er katolikker.

Mellem 10 og 20 procent af kenyanerne er muslimer, der fortrinsvis lever langs den kenyanske kyst og i områderne op mod Somalia.

Nogle har fastholdt troen på traditionelle religioner, hvor forfædre dyrkelse og åndemani spiller en central rolle – og nogle inddrager elementer fra de traditionelle religioner i kristendommen.

Der er religionsfrihed i Kenya, og også blandt almindelige kenyanere har der generelt været tradition for en udbredt religiøs tolerance.

Der er mange sprog

Der tales mange forskellige sprog i Kenya. De fleste er bantusprog, nogle er nilo-sahariske og andre kushitiske sprog.

Swahili og engelsk er dog Kenyas to officielle sprog, som tales i skolerne og i forvaltningen og i medierne.

Ordet swahili kommer af det arabiske ord "sahel", der betyder kyst. Sproget spredtes nemlig ind i Afrika langs de arabiske handelsruter ude fra kysten, og er i dag det mest benyttede sprog i Østafrika. De fleste kenyanere behersker på denne måde tre sprog: dels deres modersmål, dels engelsk, som de lærer i skolen, og endelig swahili, som bruges i den daglige omgang med andre uden for deres egen stamme.

Skolerne bliver moderniseret: Et nyt system baseret på kompetencer som samarbejde og kreativitet er ved at blive indført i Kenya. Der bliver også plads til leg og bevægelse.

Katolske skoler har gennem mange år spillet en stor rolle i udviklingen af et kenyansk skolesystem.

I Nairobis slumkvarterer tales også sheng. Det er et gadesprog, som er en blanding mellem swahili, engelsk og lokale sprog.

Flag, penge og symboler

Det kenyanske flag blev første gang hejst den 12. december 1963, da Kenya blev uafhængigt. Det består af tre vandrette baner i sort, rødt og grønt med smalle hvide skillelinjer.

Den sorte farve symboliserer sort flertal, den røde blodet, der blev ofret for selvstændighed, og den grønne landets frugtbarhed.

Midt i flaget er det traditionelle masai-skjold med to krydsede spyd tegnet.

Den kenyanske valuta hedder kenyanske shillings (forkortes Ksh). 17 Ksh svarer omtrent til én dansk krone.

Landets nationaldag er Jamhuri-dagen (uafhængighedsdagen), der markerer dagen for Kenyas officielle overgang til selvstændig republik fra at have været koloni under Storbritannien.

Den fejres den 12. december. Derudover fejrer man

Madaraka-dagen den 1. juni – den dato, hvor Kenya fik selvstyre.

Moderne metoder skal nu løfte skolerne

Grundskolen i Kenya har været gratis siden 2003. Før 2003 kom mange børn ikke i skole, fordi deres forældre ikke havde råd til at betale skolepengene.

Da skolen blev gratis, medførte det en voldsom stigning i antallet af elever. Der blev mangel på lærere, og flere steder måtte børnene gå i skole på skiftehold, fordi der manglede lokaler og undervisningsmaterialer i det allerede pressede skolesystem.

Det skulle også vise sig, at afgangseleverne forlod skolen med helt utilstrækkelige kundskaber i forhold til deres alder og klassetrin. Det betød, at antallet af de såkaldte 'low-cost private schools' (billige privatskoler) eksploderede. I dag går kun halvdelen af eleverne videre fra grundskolen op til de øvre klassetrin, hvor frafaldsraten er høj, især blandt piger.

Det er afgørende for Kenya, at en langt større del af arbejdsstyrken bliver bedre uddannet. Derfor indførte de i 2017 et helt moderne skolesystem, der skal gøre op

med udenadslæren og i stedet fokusere på at udvikle hver enkelt elevs kompetencer og at gøre dem i stand til at anvende dem i virkelige livssituationer.

Det nye system hedder Competency Based Curriculum (CBC), er baseret på det 21. århundredes kompetencer og opererer med syv kernekompetencer som fx kommunikation og samarbejde, kritisk tænkning og problemløsning samt fantasi og kreativitet.

Tilsvarende bygger den nye tilgang på værdier som kærlighed, ansvarlighed, sammenhold og fred. Lærerne skal være mentorer og elever skal ikke kun modtage information, de skal "lære at lære", og det skal helst foregå gennem konkrete aktiviteter.

Det tager tid og kræver megen efteruddannelse og nye materialer at indføre et så radikalt skift – som vi jo også ved fra Danmark – og derfor må man vente nogle år, inden man kan evaluere på det.

Fodbold og løb er et hit

Fodbold er den mest populære sportsgren i Kenya. Fodbold kan spilles hvor som helst med en plet bar jord, og har man ikke en fodbold, laver børnene den selv af

Det er især pigerne i Kenya, der har svært ved at komme videre i deres uddannelse end grundskolen. Nu bliver skolesystemet reformeret.

Hver stamme har sit eget sprog, også nomaderne i Turkana. Men i skolen lærer man fælles sproget swahili – og engelsk.

100 kenyanske shilling svarer til lidt under 6 kroner.

Det kenyanske flag prydes af det ikoniske masaiskjold og korslagte spyd. Symbol på viljen til at forsvare sig.

Lille swahili-parlør

Tak: Asante

Hej: Jambo (udtales djambo)

Velkommen: Karibu

Farvel: Kwaheri

Tag det roligt: Hakuna Matata

Undskyld: Pole pole

Det er populært at spille fodbold, men løberne er Kenyas særlige stolthed. Ved OL i Japan i 2021 vandt Peres Jepchirchir kvindernes marathnløb, mens Eliud Kipchoge kom først over stregen hos mændene.

Masser af dejlig te: Klimaet i det kenyanske højland egner sig perfekt til at dyrke te. Kenyanerne drikker selv te med varm mælk.

sammenrullede plastikposer, eller hvad de ellers lige har ved hånden.

The Harambee Stars, som Kenyas nationale fodboldhold kaldes, er superpopulært blandt de fleste drenge, der trofast følger holdets kampe på tv. Holdet kvalificerede sig dog ikke til den seneste Africa Cup of Nations.

Kenya er desuden berømt for sine mange gode løbere, både kvinder og mænd. Overalt i Kenya ser man unge piger og drenge, der løbetræner i den bagende sol.

Kanga og kitenge er gammel tøjtradition

Fordi Kenya består af så uhyre mange stammer og etniske grupper med hver deres kultur og traditioner, kan man ikke tale om tøjtraditioner, som repræsenterer hele landet. Skal man pege på noget, er det dog

nok kanga og kitenge, der er mest udbredt, også i det daglige. De minder lidt om en sarong og kan bæres på flere måder – viklet rundt om livet som et skørt, rundt om brystet og skuldrene, som babyslynge eller som en flot hovedbeklædning.

En kanga er et farverigt stykke mønstret stof på ca. 1,5 x 1 m med en bred bort hele vejen rundt (der kaldes 'pindo' på swahili). Kangaer har ofte en tekst i borten, så bæreren kan kommunikere et budskab – det kan være gåder, ordsprog, metaforer eller poesi. Budskaberne handler ofte om livsvisdom, kærlighed og religion, men de kan også være politiske.

En kitenge minder meget om kangaen, men er gerne af kraftigere stof og har kun bort på den ene side. Nogle syr også kjoler eller skjorter af flot kitenge-stof.

Uden for Kenya er masaierne nok den mest kendte af landets stammer. Traditionelt bærer de røde kangaer og perlesmykker. Mændene bærer et tæppe, som kaldes en shuka.

Mitumba – bjerge af brugt tøj

Både Kenya og andre afrikanske lande importerer desuden enorme mængder brugt tøj fra Vesten, især fra USA. Det kan også være nyt tøj, der er 2. sortering eller er udgået af kollektioner. Tøjet sælges fra stader i byerne. Det er der flere fordele ved. Tøjet er billigt, og det sikrer et levebrød for mange tusinde kenyanere, der nemt kan starte deres egen lille forretning op helt fra bunden.

Der er tale om en hel industri, som også sikrer staten indtægter gennem skatter og afgifter. Branchen kaldes mitumba, som på swahili betyder noget i retning af "bundet" – opkaldt efter de bundter, som tøjet ankommer i.

Men den gigantiske tøjimport er også omdiskuteret, fordi den gør det svært at udvikle eller bevare en lokal tøjindustri. Det billige vestlige overskudstøj giver simpelthen hård konkurrence.

Rige traditioner for dans og musik

Hver stamme og etnisk gruppe i Kenya har sin egen sang- og dansekultur, som bruges flittigt ved fejringen af forskellige begivenheder i løbet af året.

Mange børn lærer stadig de traditionelle danse, der er forbundet med f.eks. en god høst, bryllup eller barnefødsel. Man danser næsten altid til trommerytmer, iført sin stammes traditionelle festdragt.

Gospelmusik er også populært, og i de fleste af Kenyas mange trossamfund er der masser af sang og musik under gudstjenesterne.

På byernes musikscener mikses lokal musiktradition med et væld af mere moderne genrer under den brede betegnelse afro-pop.

Maden har inspiration fra hele verden

Det kenyanske køkken er præget af mange andre verdensdeles kogekunst og afspejler landets omskiftelige historie.

Da araberne slog sig ned langs Kenyas kyst, bragte de ris, tørrede frugter og masser af krydderier med sig.

Fra deres sydamerikanske besiddelser bragte portugiserne majs, bananer, ananas, chili og maniok, som også kunne dyrkes i Afrika. Også appelsiner, citroner og lime, der kom fra Kina, blev introduceret i landet.

Englænderne bragte nye racer af får, geder og kvæg til Kenya. De plantede kaffe- og tebuske, som siden har fået en vigtig rolle i Kenyas økonomiske udvikling.

I Kenya er majs i dag den grundlæggende ingrediens i befolkningens daglige kost. Den daglige basis til alle måltider er ugali, en fast mos af fintmalet, kogt majs. Mosen afkøles og rulles med hænderne til kugler, der under måltidet bruges som "ske" til at få sovs og anden mad op.

Grillet gede- og oksekød er meget populært, men den almindelige kenyaner får kun kød ved særlige lejligheder.

Den daglige kost består af ugali, der dyppes i en ragout af grøntsager – oftest kål. På gaderne sælges der overalt friskgrillede majsbolber, som spises med salt og eventuelt smør.

En nation af tedrukkere

Te er ikke kun en drik, som kenyannerne selv nyder regelmæssigt. Det er også blevet en af landets vigtigste eksportvarer. Faktisk er Kenya den største eksportør af sort te i verden.

Te i Kenya serveres typisk med mælk. Den nydes ofte med en snack – som f.eks. fladbrødet chapati.

De flade chapati-brød er en fast bestanddel af rigtig mange kenyanske måltider.

Der er et enormt marked for brugt og fraserteret tøj, der især importeres fra USA.

Kenyas uofficielle nationalret, Nyama choma – grillet kød. Det er ged eller okse med ugali eller en mos med madbananer.

Mange af de grøntsager, som kan købes på markederne, kommer fra Kenyas frugtbare højland.

Natur, geografi og klima

Det enorme Indiske Ocean forbinder det afrikanske kontinent med Asien og Antarktis. I modsætning til de store højlandsområder er klimaet langs Kenyas kyst tropisk, og lange strækninger med flotte sandstrande trækker mange turister til.

Kenya ligger i det østlige Afrika. Landet er godt 13 gange så stort som Danmark og beboet af knapt 55 millioner mennesker.

Kenya deler grænser med landene Somalia, Etiopien, Sydsudan, Uganda og Tanzania. Mod øst afgrænses det af Det Indiske Ocean. Landet er opkaldt efter Mount Kenya, der er Afrikas næsthøjeste bjerg efter Kilimanjaro. Mount Kenya er 5.199 meter højt og ligger midt i landet.

Vegetationen i Turkanas halvørken er sparsom. Turkana ligger i den nordvestlige del af Kenya og grænser op mod Uganda, Sydsudan og Etiopien.

Naturen er rigt varieret

Det kenyanske landskab er meget varieret.

Fra den lave kyststrækning langs havet i øst hæver landskabet sig gradvist til en højslette, der dækker hele den centrale og sydvestlige del af Kenya.

På langs af højsletten gennemskæres Kenya af Rift Valley. De geologiske processer, der skabte Rift Valley, foregik for omkring 35 millioner år siden, da tre kontinentalplader langsomt bevægede sig væk fra hinanden i en proces, der strakte sig over flere millioner år. Herved dannedes en række af de forsænkninger, kløfter og sprækker, der i dag udgør Great Rift Valley.

Forsænkningen varierer i bredde fra 30 til 100 km og i dybde fra få hundrede meter til flere tusinde. Langs med den kenyanske del af forsænkningen ligger en række søer og udslukte vulkaner, heriblandt Mount Kenya.

Den nordlige del af Kenya er helt anderledes. Den består af steppe og halvørken med sparsom nedbør.

Kenya producerer selv tømmer fra skovene i de frodige bjerge. Men nu bruger byggeriet i landet så meget, at de må importere tømmer.

Denne del af landet er tyndt befolket af nomadefolk, der driver deres kvæg rundt på jagt efter vand og græsning.

Landskabet på den centrale højslette er derimod frodigt, og området udnyttes blandt andet til te- og kaffedyrkning.

Helt mod vest falder højsletten ned mod den store Victoriasø, der ligger på grænsen mellem Kenya, Uganda og Tanzania.

Der er flere typer klima

Kenya ligger lige ved ækvator, men på grund af højden er klimaet på højsletten faktisk tempereret.

I Nairobi ligger dagtemperaturerne mellem 21 og 26 grader året rundt. I egnene ved kysten og i lavlandet omkring Victoriasøen er klimaet derimod tropisk med dagtemperaturer mellem 27 og 31 grader.

Syd for Nairobi, ind mod Tanzania, breder den græs-dækkede savanne Masai Mara sig. Her ligger nogle af

Bøflen er en af Kenyas "Fem Store", som turisterne kan se, når de tager på safari i en af landets mange nationalparker.

Kenya har et rigt fugleliv: Over 1.000 forskellige arter.

Lige uden for Kenyas hovedstad ligger Nairobis nationalpark, hvor en lang række af Kenyas dyrearter kan opleves.

verdens mest berømte nationalparker, som utallige turister hvert år besøger for at opleve Afrikas store vilde dyr.

På grund af landets store forskelle med hensyn til højde varierer årstider og klima også lokalt i Kenya. Man kan dog generelt beskrive december til februar som den tørre tid. Fra marts til maj har man "den lange regntid". Juni til september er igen tør, mens der i oktober til og november falder mindre daglige byger.

Kenyas vilde dyreliv

Lige fra begyndelsen af kolonitiden var Kenyas bestand af vilde dyr en magnet for udlændinge, der kom til landet for at gå på storvildtjagt.

Det var dengang begrebet "Big five" opstod, som en betegnelse for løver, elefanter, næsehorn, leoparder og bøfler – de dyr, jægerne betragtede som det mest attraktive vildt, fordi det krævede mod og viden at jage dem. I 1977 blev jagt på storvildt forbudt.

Kenya har en af de største bestande af store vilde dyr i Afrika, men også mængder af hjortearter og mere end 1.300 forskellige fuglearter.

Dyrene kan opleves i Kenyas 58 nationalparker, som hvert år besøges af titusindvis af turister. Gennem de senere år har regeringen satset på at udvikle økoturisme for at nedsætte belastningen af naturområderne.

Under COVID-19-pandemien har Kenya sat gang i en storstilet indsats for naturbevarelse, der indebærer at man for første gang har sat sig for at tælle hvert eneste dyr i alle landets nationalparker.

Det foregår over tre måneder i sommeren 2021 ved hjælp af GPS, fotofælder, fly og mandskab på jorden. Indsatsen skal give Kenyas Wildlife Service (KWS) en større forståelse for dyrelivets tilstand, så man kan sætte ind med de rigtige tiltag fremover, ikke mindst over for de arter, som oplever den største nedgang.

Traditionerne lever i Turkana

Turkanas nomader lever lige midt i den barske og varme halv-ørken. Men motorcykler og mobiltelefoner er også en del af hverdagen.

Traditionelt er Turkana-folket semi-nomader, der lever af og med deres husdyr. Denne gamle levevis i Turkana er under pres. Hyppigere perioder med tørke har tvunget mange til at opgive kvæg, geder og kameler og i stedet søge ud mod Turkana-søen for at slå sig ned som fiskere.

Det kan du læse om på de næste sider, der handler om Turkana og årets projekt.

Turkana-folket har boet i det enorme, ørkenprægede område i hundreder af år. De kom til Turkana fra det nordøstlige Uganda.

For at kunne overleve under de barske forhold er familien og sammenholdet helt centrale værdier – og klanerne, som der er omkring 20 af i Turkana i dag.

Dagen i en awi

Hver dag er der helt basale opgaver i familien, som tager lang tid, og som skal gøres bare for at opretholde livet. For eksempel at hente vand, samle brænde og finde vilde bær, som skal koges i mange timer, før de

kan spises. Andre skal tage sig af kvæg, geder, kameler og æsler og sørge for, at dyrene får tilstrækkeligt vand og foder. Der er også børn, som skal passes. Det er ikke ualmindeligt, at en awi består af 20-25 voksne og børn.

En awi er en boplads for en familie, og den består typisk af mange små hytter og indhegninger, som beskytter dyrene om natten.

På marked med spil og nyheder

En af mændenes opgaver er at tage på markedet i den nærmeste by for at sælge dyr. Her udveksler de nyheder med andre mænd, mens de sidder på en ekicholong – en

lille træskammel, som de altid har med sig. Der spilles også mancala – et kuglespil, der minder om kalaha.

For pengene køber de varer som majsme, tobak, te, sandaler lavet af udtjente bildæk, brugt tøj og stof.

Perlerne viser kvindens status

Mændene køber også perlekæder på markedet til deres koner og døtre. Perlekæderne, der kaldes Ngakoromwa, er nemlig en væsentlig del af hierarkiet i awi'erne.

Kvinderne med flest perlekæder har den højeste status. Og når en datter skal giftes bort, giver hun sine perler videre til en søster. Herefter er det mandens opgave at forsyne den nygifte kvinde med perler.

Kvinderne sover med perlekæderne på og tager dem kun sjældent af. De bruger dyrefedt til at smøre på håns og nakke, så de mange perlekæder kradses mindre.

Kvæget – kultur og valuta

Kvæget spiller en definerende rolle for nomaderne. Det er manden, der ejer kvæget, men køerne allokeres til

Traditionel klædedragt i Turkana er enkel. Mændene har gerne et sjal, en stav og en skammel – en ekicholong.

hans koner alt efter hver kones status og hvor mange børn, hun har fået.

Kvæget gives videre til drengebørnene, når de bliver voksne og skal giftes.

Det kan nemlig koste mange køer i medgift, især hvis man har udset sig en kvinde med høj status fra en anden klan.

Kvæg og kameler er derfor grundstammen i økonomien, mens geder bruges til at slagte, når der kommer gæster eller i forbindelse med ceremonier.

Det kan for eksempel være ceremonien Akritet. Her slagter man en ged, og klanens ældste mænd laver efterfølgende en læsning af de livsvigtige udsigter for sol og regn ved hjælp af dyrets indvolde.

Bagefter kastes hele geden inklusive indvolde på bålet, og mændene ender med at dele og spise kødet.

Børneliv ved Turkana-søen

De familier, der har opgivet livet som kvægnomader og har slået sig ned som fiskere, får en anderledes

hverdag. Men den er ikke mindre krævende og nøjsom. Heller ikke for børnene.

En normal børnedag begynder allerede kl. 5 om morgenen. Da bliver de vækket, så de kan hjælpe med at fange, rense, forarbejde og fragte fisk. Enten hjemme i familien eller som lønnede børnearbejdere. Og også her skal der hentes vand og udføres mange andre basale, huslige pligter.

Om eftermiddagen og de aftener, hvor der er fuld-måne og lys nok, kan børnene finde lidt tid til at lege med deres kammerater.

De spiller fodbold, synger, danser, fortæller historier og leger traditionelle lege som brydning og kapløbsle- gen Eweite.

Kun yderst få Turkana-børn får en uddannelse. De kommer kun sjældent i skole. Det er særligt pigerne, som holdes hjemme. Alle børn har ret til en uddannelse, uanset hvem de er, og hvor de bor. Men i Turkana er der kun meget få og ekstremt fattige skoler, og mange børn skal desuden gå langt for at komme dertil.

Et stærkt møde med Turkana

Mødet med Turkana vakte mange tanker hos vores fotograf, Sala Lewis.

Sala Lewis har taget langt de fleste billeder til årets U-landskalender. Hun er selv født i Kenya, bor i Nairobi og har løst opgaver i over 20 lande i Afrika, Asien og Europa – så hun har set lidt af hvert. Sala taler også flydende swahili, og det viste sig at være en stor hjælp, da hun skulle fotografere Turkana-folket.

– Nomaderne i Turkana lever under nogle meget vanskelige livsvilkår, hvor mad og vand er noget, man må kæmpe for og beskytte. Samtidig virker det tørre, varme klima og den barske natur nærmest fjendtligt, når man kommer udefra. I begyndelsen virkede det også som om, at nomaderne var meget util-nærmelige, fortæller Sala.

Men det ændrede sig ret hurtigt.

– Jeg prøver altid at komme i snak med de mennesker, jeg portrætterer, så jeg har en fornemmelse af, hvem de er. Derfor brugte vi tid på at tale sammen på swahili om familie, børn og andre ting. Så fandt vi hinanden.

– Efterfølgende har jeg tænkt meget på den modstandsdygtighed, folk kan udvise i så barske omgivelser som i Turkana. Og midt i det hele formår de endda også at finde plads til venskaber og til at le og lege, hvilket billederne jo også viser, siger Sala Lewis.

Årets projekt: **Hjælp børnene fra Turkana sikkert i skole**

Klimaforandringerne og kampen for overlevelse i Kenyas fattige Turkana-region skaber store udfordringer for tusindvis af familier.

Med overskuddet fra årets U-landskalender vil Folkekirkens Nødhjælp hjælpe med til at skabe robuste lokalsamfund og trygge rammer for de mest udsatte børn i området.

Folkekirkens Nødhjælp vil med U-landskalenderen hjælpe med til at vende udviklingen i Turkana, så flere børn kan få et trygt børneliv, hvor de kan leve i fred, lege og gå i skole – og få mulighed for en bedre fremtid.

Forestil dig at være barn, og at din hverdag ændrer sig drastisk, fordi vejret ændres. At dine forældre ikke længere kan skaffe mad nok. At du må flytte fra dit hjem og droppe ud af skolen for at hjælpe med fysisk hårdt arbejde for at familien kan overleve. Sådan er livet nu for mange børn i Turkana-regionen.

Klimaforandringer og børnearbejde

Turkana er den fattigste region i Kenya.

Her lider børnene under mangel på så basale ting som mad, rent vand og lægehjælp. Samtidig er hverdagen præget af lokale, voldelige konflikter. Derfor går rigtig mange børn ikke i skole.

Turkana er et enormt område, der er meget tørt og varmt. Det lokale nomadefolk har i århundreder tilpasset sig til de barske forhold. Deres små dyreflokke har været livsgrundlaget og defineret store dele af kulturen.

Men nu er deres traditionelle levevis under voldsomt pres. Dels på grund af en voksende befolkning. Dels på grund af klimaforandringer, som området er hårdt ramt af. Nu er der flere og længere tørkeperioder, og når det endelig regner,

Sådan fungerer projektet

- **Turkana-familierne skal have en indtjening og mad på bordet** – også når naturkatastroferne rammer. Familierne langs den fiskerige Turkana-sø vil få fiskeudstyr, de vil få undervisning i fiskeri og opdræt af geder og kyllinger, og de vil få hjælp til at lave køkkenhaver med adgang til vand og med afgrøder, der kan tåle de nye forhold.
 - **Børnene skal i skole** i stedet for at ende som børnearbejdere eller prostituerede. Deres forældre vil blive oplyst om, hvorfor uddannelse er vigtigt, og de bliver en del af lokale låne-sparegrupper, der fungerer som små banker i lokalsamfundet.
 - **Børnene skal have et fredeligere lokalsamfund.** Blandt andet vil børn i hele området blive bragt sammen på tværs for at lege, dyrke sport og blive venner. Det skaber en fredeligere hverdag og mere ro til at fokusere på skolen. Forældrene inviteres til dialogmøder på tværs af landsbyer for at finde fredelige løsninger på deres konflikter og lokale klimaudfordringer.
 - **Børn skal få adgang til renoverede skoler,** som har nok bøger, tavler, borde og stole, og hvor alle har adgang til håndvask, toiletter og legeområder. Desuden vil lærerne få efteruddannelse, så undervisningen bliver bedre.
- Projektet vil nå ud til 12.710 mennesker.** 7.500 af dem er børn i alderen 5-7 år.

kommer der så meget vand, at store områder oversvømmes.

Det har tvunget tusinder af familier til at opgive dyrehold og nomadeliv og bosætte sig mere permanent.

Mange forsøger at starte helt forfra ved at lære sig at fiske i den store Turkana-sø. Derfor bor de fleste turkanske børn nu langs søen.

Men også her er ressourcerne knappe – og der er kamp om dem. Det fører til brutale konflikter. Lokale stammer og folk fra de nærliggende nabolande stjæler dyr og græsning, fiskeområder og både fra hinanden for at overleve.

Børnene betaler den højeste pris. Mange tages ud af skolen. Børnearbejde

er udbredt. Nogle ender endda i prostitution for at sikre familiens overlevelse.

Projektet hjælper på flere fronter

Turkana-folket kæmper altså med flere problemer, der forstærker hinanden. Derfor er det nødvendigt at hjælpe på flere fronter samtidig for at skabe reelle forbedringer for børnene.

Folkekirkens Nødhjælp har arbejdet i Turkana i mange år. Med årets projekt vil de sætte ind på tre fronter: De vil hjælpe familier i området med at tilpasse sig klimaforandringerne, så kampen om ressourcerne bliver mindre. Hjælpe med at dæmpe de lokale konflikter. Og hjælpe med at få flere børn i skole.

Turkana i tal

Turkana ligger i det nordvestlige hjørne af Kenya og grænser op til Uganda, Sydsudan og Etiopien.

- 82 % af Turkana-folket anslås at være analfabeter.
- 28 % lider af akut underernæring.
- 95 % lever under fattigdomsgrænsen.
- Kun halvdelen af børn på 5-7 år går i skole.
- 60-80 % af børnene i skolealderen laver børnearbejde.
- Der er tørt og meget varmt året rundt. Det regner kun 250 mm om året. Når regnen endelig kommer, skaber den ofte oversvømmelser.

Årets projekt støtter fem FN-verdensmål

Mål 1: Afskaf fattigdom.

Mål 2: Stop sult.

Mål 4: Inkluderende og lige uddannelse.

Mål 13: Klimaindsats.

Mål 16: Fredelige, inkluderende samfund.

A close-up photograph of three young children from Kenya. The child on the right is smiling broadly, showing their teeth, and has their hand near their mouth. The child in the middle is looking towards the camera with a neutral expression. The child on the left is also looking towards the camera. They are wearing traditional clothing, including a beaded necklace on the child on the left and a striped shuka on the child in the middle. The background is a blurred, natural setting.

Folkekirkens Nødhjælp om deres arbejde i Kenya:

Alle børn har ret til et trygt børneliv

Folkekirkens Nødhjælp har arbejdet i Kenya helt siden begyndelsen af 1990'erne med fokus på Turkana-regionen, som er hårdt ramt af klimaforandringerne. De hårde vilkår betyder, at mange børn må arbejde og ikke kommer i skole.

Her fortæller Folkekirkens Nødhjælp selv om idéen bag deres måde at arbejde på.

Målet for Folkekirkens Nødhjælps arbejde er at redde liv, opbygge robuste lokalsamfund og bekæmpe ekstrem ulighed i verdens fattigste lande. Det har organisationen gjort i snart 100 år i hele verden – og i næsten 30 år i Kenya.

Klimaændringer fjerner levebrødet

En af de største udfordringer, som verdens fattigste lande nu står overfor, er klimaforandringer. Ændringer i klimaet betyder for mange, at det er blevet varmere og derfor mere tørt og goldt end tidligere. Floder tørrer ud, og afgrøderne har svært ved at gro. Eller regnen falder på helt andre tider og mere uforudsigeligt.

I lande som Kenya lever størstedelen af befolkningen på landet, og familiens indkomst og mad på bordet afhænger helt af, hvad de kan dyrke på deres egen lille jordlod. Lange tørkeperioder skaber derfor alvorlige sultproblemer for mange, og det går hårdt ud over børnene. De sulter, og samtidig skal de ofte gå langt efter livsnødvendigt vand.

Livgivende regn bliver en ødelægger

Klimaforandringerne betyder også, at når regnen endelig kommer, så falder den voldsommere og i en kortere periode end tidligere. Det skaber oversvømmelser, som skyller alt med sig. Ødelægger veje og små bygninger – og ofte også den skrøbelige høst.

Der skal helt nye løsninger til

Skal vi sikre livet for dem, der er hårdest ramt af klimaforandringer, kræver det, at vi tænker nyt og anderledes. Mange skal have et nyt, langsigtet og bæredygtigt levebrød, der hvor de bor – som er tilpasset de nye omstændigheder.

Folkekirkens Nødhjælp er allerede

godt i gang med initiativer, der sikrer bæredygtige klimaløsninger og er med til at fremtidssikre fattige familier rundt om i verden.

I flere afrikanske lande er afgrøder som majs f.eks. skiftet ud med quinoa, soya og andre afgrøder, som tåler lang tørke. Der er udviklet varslingsystemer, som advarer småbønder om, hvornår det er bedst at høste, og der laves store opsamlings søer, der skal samle voldsomme regnmængder, der så senere kan bruges til at vande de tørre marker med.

Turkana er et klassisk eksempel

Projektet i Turkana i Kenya er et klassisk eksempel på, hvordan Folkekirkens Nødhjælp arbejder. I tæt samarbejde med den lokale befolkning finder organisationen ud af, hvor der skal sættes ind for at gøre en forskel, der kan vare ved.

I Turkana arbejder Folkekirkens Nødhjælp både sammen med turkanerne selv og erfarne, lokale partnere på at vende udviklingen i den fattige region – med særlig fokus på, at flere børn får et trygt børneliv, hvor de kan leve i fred, lege og gå i skole.

Erfarne lokale hjælper med styring

Folkekirkens Nødhjælp arbejder i Turkana tæt sammen med den lokale, kenyanske NGO St. Peters Community Network (SAPCONE). De er med til at sørge for, at hjælpen havner det helt rigtige sted, da de har lang erfaring med udviklingshjælp i netop denne region.

Folkekirkens Nødhjælp har desuden en lang tradition for at skabe robuste samfund, hvor den lokale befolkning selv tager det største ansvar for at skabe en bæredygtig forandring.

Mottoet er med andre ord, at Folkekirkens Nødhjælp yder hjælp til selvhjælp.

Folkekirkens Nødhjælp

Folkekirkens Nødhjælp støtter verdens fattigste familier i deres kamp for et værdigt liv og hjælper mennesker i nød. Organisationen giver akut nødhjælp i katastroferamte områder og langsigtet udviklingshjælp i fattige egne for at skabe en mere ligeværdig og bæredygtig verden. Folkekirkens Nødhjælp er til stede i 19 lande og hjalp i 2020 flere end 4 millioner mennesker i nød – heraf 339.000 mennesker i Kenya.

Hurtigt overblik: Her er materialets hovedelementer

Årets to bøger

– elevbogen og lærervejledningen

Elevbogen rummer både rigtig gode fortællinger og mange ting, som eleverne kan bruge i deres arbejde med materialets fagopgaver. Først og fremmest Kim Langers fortælling 'Den store plan'. Men han genfortæller også tre dyrefabler fra Kenya (skrevet i lavt lix) og en smuk fortælling fra Kenya af Karen Blixen fra 'Den afrikanske farm'. Desuden en masse korte faktatekster i form af ordforklaringer, billedtekster og faktasider. Bogen er rigt illustreret med fotos og tegninger. Bogens fortællinger findes også på hjemmesiden som lydbøger og som skærm-bøger med oplæsning til de læsesvage.

Lærervejledningen rummer alt, hvad du har brug for til at forberede et kort eller langt forløb.

- [Faktasektionen](#) giver dig solid baggrund om livet i Kenya, så du kan fortælle i klassen.
- [Vejledningssektionen](#) giver dig et godt overblik over forløb og opgaver. Plus tips og vejledning til at arbejde godt med de to interaktive web-værktøjer.

Lærer-universet

– med filmbank og opgavebank

Inde under punktet "For lærere" på hjemmesiden ligger en hel sektion med alle de materialer, du skal bruge.

Opgavebanken rummer alle opgaver som PDF'er, der er lige til at printe ud – enten samlet eller en for en. De giver detaljeret vejledning til hver enkelt opgave. Opgaverne er varierede og rummer mange sjove aktiviteter.

Filmbanken rummer alle film til materialet klar til afspilning. Se også filmoversigten på side 2 her i lærervejledningen.

Billedbanken: Tematiske fotoserier fra elevbogen, lærervejledningen og hjemmesiden. Brug dem, mens du fortæller eller til aktiviteter, du selv laver.

Andre materialer: Du finder også bøgerne som PDF'er, ekstra indsigt om bl.a. U-landskalenderen samt gratis adgang til tidligere års materialer.

Opdag Kenya

– og websitets andre sider med viden til børn

Denne sektion af hjemmesiden kan bruges uden UNI-Login. Brug den som introduktion til forløbet – eller send eleverne på opdagelse på egen hånd.

Opdag Kenya: Her leger eleverne sig til et bredt indblik i årets land i børnehøjde – gennem film, infografik, billedserier og quizzer. Her ligger også 'Den store plan', de tre dyrefabler og Blixen-fortællingen som skærm-bøger med oplæsning, hvor svage læsere kan læse/lytte-træne. Der er også en faktabog om hyæner.

De andre sider kan særligt interesserede elever finde som små links i toppen. Her er en samling af DR's film, der er artikler om årets hjælpeprojekt og om U-landskalenderen. Her er også adgang til årets fortællinger som rene lydbøger.

Husk også de spændende digitale opgaver:

Mød Kenyas børn

– og gå på jagt i det digitale Kenya-Kort

Med 'Mød Kenyas børn' får dine elever en unik mulighed for at lære tre børn fra meget forskellige steder i Kenya nærmere at kende. I en sektion på hjemmesiden møder eleverne hvert af de tre børn og deres dagligdag gennem 5-6 korte film, en vennebog, fotoserier og et tidshjul over en typisk dag. Til denne aktivitet er knyttet et mini-forløb med opgaver, som understøtter målpar i både Dansk og N/T. Eleverne kan bl.a. lave en tilsvarende vennebog om dem selv og drøfte en række spørgsmål om forskel i levevilkår. Se mere side 47.

Niveau: Både til 1.-2. klasse og til 3.-5. klasse.

En sjov tur på Kenya-kortet - og live-events

Folkekirkenes Nødhjælp har udviklet en digital aktivitet, hvor eleverne kan gå på opdagelse i et 3D-kenyakort, der gemmer på bl.a. sjove quizzes, små film og fakta. Og tre gange i efteråret åbner kortet for live-events, som I kan deltage i i klassen. Se også side 46.

Lav faglige ftohistorier

– med billeder, tekst og lyde fra Kenya

Dette er det ene af U-landskalenderens to web-værktøjer til at løse opgaver og lade eleverne selv formidle om alt det stof, de oplever undervejs.

Eleverne laver ftohistorier i syv trin. Til hvert trin vælger de et billede og skriver billedtekst. De kan også pynte med lyde, vi har optaget i årets land.

Arbejdet er enkelt, fagligt og stramt struktureret. Alt, hvad eleverne skal bruge, ligger klar i web-værktøjet – og resultatet ser godt ud.

Eleverne skal til hver ftohistorie løse en bestemt opgave ved at researche, tage noter og formidle deres besvarelse i syv trin – ud fra guidende spørgsmål. Der er tre faglige temaer at vælge mellem, som retter sig til Dansk og N/T, og i hvert tema er der 3-4 opgave-emner.

Resultatet kan man vise frem for klassen eller forældrene.

Niveau: Primært til 1.-3. klasse, men værktøjet har i flere år været populært helt op til 4.-5. klasse.

Byg en digital kalender

Børnenes Egen U-landskalender til forældrene

Også her laver eleverne selv en digital produktion, der ser godt ud og har masser af faglighed. Den basale proces minder om ftohistorierne, men mulighederne og det færdige resultat er meget anderledes:

En digital lågekalendar, hvor eleverne selv lægger viden om årets land ind bag hver låge – i form af foto, overskrift og billedtekst. Kalenderen laves til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse. Modtagerne får adgang til at se den på computer eller mobil, hvor de kan åbne lågerne. De kan også sende den videre.

Med 4, 7, 12 eller 24 låger (det behøver ikke at være en julekalendar!) skal eleverne fortælle om de vinkler på årets land, de synes, er vigtigst. De researcher, skriver, vælger og disponerer. Værktøjet er nemt at bruge. I kan også udbygge arbejdet med kalenderen til et mini-forløb, der lærer eleverne en masse om kommunikation.

Niveau: Primært til 3.-5. klasse, men kan også bruges med yngre elever i en forenklet proces.

Så nemt vælger du et godt forløb

Start med grundforløbet og supplér frit med opgaver og mini-forløb til de fag, du gerne vil inddrage. Så enkelt fungerer det.

Til alle fag er der gode opgaver, som er lige klar til at bruge. De fleste af dem er tilpasset i niveau til 1.-2. klasse og til 3.-5. klasse. Der er også masser af sjove aktiviteter og to web-værktøjer, hvor eleverne laver flotte, digitale produktioner.

På de kommende sider får du overblik over, hvordan du kan sammensætte et forløb, der passer godt til din tid, dine fag og klassetrinnet.

Alle opgaver og materialer som film og billeder m.v. ligger samlet i læreruniverset på hjemmesiden.

Materialet er også tilrettelagt, så det er så komplet og brugsklart for læreren som muligt.

Et grundforløb – plus fagopgaver

I vejledningen får du først et forslag til et grundforløb. Det introducerer eleverne for Kenya og for børnenes levevilkår der – særligt i Turkana, der er årets projekt-område. I kommer også godt i gang med elevbogen 'Den store plan'.

Derefter får du overblik over de byggesten, du kan supplere dit forløb med efter eget valg. Det er en række

fagopgaver og mini-forløb, hvor I bl.a. kan lave læseteater, kreative opgaver i billedkunst, mad fra Kenya, leg, bevægelse eller forsøg i Natur/teknologi.

Til hver opgave er der et opgaveark i Opgavebanken på hjemmesiden – komplet med mål for undervisningen, vejledning og materialelister osv.

Hvis du vil arbejde med web-baserede opgaver, kan dine elever lave deres egne flotte fotonoveller eller en digital, interaktiv lågekalendar med viden om Kenya i, som de kan sende til familie og venner. Men der er også mange 'analoge' opgaver og aktiviteter.

I år har Folkekirkens Nødhjælp suppleret med et mini-forløb, hvor I gennem filmportrætter lærer kenyanske børn nærmere at kende.

Grundidéen: Engagement og faglighed

Målet er at opnå en høj fag-faglighed og didaktisk kvalitet i alle dele af materialet – og samtidig gøre det til en spændende og engagerende oplevelse for eleverne. En opdagelsesrejse med masser af kernefaglig læring i.

Klassetrin: Måltrettet 1.-5. klasse

I hvert opgaveark kan du se, om aktiviteterne er måltrettet 1.-2. klasse eller 3.-5. klasse.

Mange af dem rummer dog differentierede aktiviteter til både de yngre og de ældre elever – og mange skoler bruger også materialet i 0. og 6. klasse. Der er opgaver med og uden IT. På de næste sider får du et hurtigt overblik over alle opgaverne – fag for fag.

Hvilke fag?

I år primært til Dansk, Billedkunst og N/T. Men der er også opgaver til Matematik, Idræt og Hjemkundskab.

Faglige mål klar til brug

Alle opgaver og aktiviteter er udviklet, så de understøtter vigtige kompetencer og målpar på fag og klassetrin. I hvert opgaveark finder du de mål, der understøttes – plus inspiration til læringsmål og tegn på læring for klassen. Bagerst her i lærervejledningen finder du også et skema med nemt overblik over, hvilke af årets opgaver, der understøtter hvilke kompetencemål.

Hvor lang periode og hvornår?

Mange laver en fagperiode på 2-6 uger i et eller flere fag. Eller 1-2 fulde emneuger. Alt i materialet er lavet, så det kan bruges på alle tider af året.

Hjemmesiden fremover

Du kan finde hjemmesiden og alle materialerne i flere år frem her:
2021.u-landskalender.dk

Bevægelse og praktisk-musisk

Flere af opgaverne rummer bevægelse og praktisk/kreative aktiviteter, der handler om årets tematikker.

Didaktisk metode

Alt i materialet lægger op til, at eleverne selv skal undersøge, observere, danne hypoteser og formidle stof – altså en tilgang, der passer godt med Fælles Mål. Materialet arbejder også i meget høj grad med Det 21. århundredes kompetencer.

Her finder du opgaverne

I Opgavebanken på hjemmesiden kan du se og downloade alle opgaveark. Du kan hente dem som enkelte PDF-dokumenter. Du kan også hente alle opgaveark i ét samlet dokument.

Sådan forbereder du dig

1. Dan dig et hurtigt overblik over materialet: Kig i elevbogen, og tjek hjemmesiden. Husk både at kigge på introsiden til elever ('Opdag Kenya'), på de to web-værktøjer og på lærer-universet med Opgavebank, Filmbank o.s.v.
2. Hvis du vil klædes på med ekstra fakta om Kenya, så du kan svare på elev-spørgsmål, så læs fakta-kapitlerne her i lærervejledningen.
3. Tjek opgavearkene ud: – de ligger klar i Opgavebanken på hjemmesiden.
4. Sammensæt dit forløb og skaf eventuelle materialer: Læs om mulighederne i lærervejledningen og byg det forløb, der passer.

Nyt: Bedre vilkår for elever med særlige behov

Fra i år kan elever med særlige behov få større glæde af at arbejde med alt indholdet på hjemmesiden u-landskalender.dk.

Hjemmesiden er blevet ændret og tilpasset på en række punkter, så den nu er mere tilgængelig for brugere med syns- eller hørehandicap, opmærksomhedsforstyrrelser m.m. Det arbejde vil vi fortsætte med fremover.

På store dele af hjemmesiden vil I nu opleve at:

- **Video** kan få undertekster, og lydsiden tager hensyn til svagsynede.
- **Tekster** kan forstørres via browseren.
- **Tekster** kan vælges og dermed læses op via skærmlæsere.
- **Billeder og brugerflader** beskrives for skærmlæsere.
- **Brugerfladen** tilpasser sig forskellige skærmstørrelser og tager hensyn til brugere, der zoomer ind.
- **Websitet** kan navigeres med tastaturet.
- **Læsestøtte** som hidtil: Elevbogens fortællinger findes som lydbøger og onlinebøger med oplæsning – og web-værktøjerne har oplæsning af fakta-tekster og mange instruktionstekster m.v.

PDF'er og web-værktøjerne til fotohistorier og digitale kalendere er endnu ikke løftet yderligere m.h.t. tilgængelighed – men det regner vi med at gøre i 2022.

Masser af læsetræning – med og uden støtte

- Elevbogens lange historie kan læses af gode læsere.
- De tre små fabler i elevbogen er letlæsning med lavere lix.
- Skærmbøger med oplæsning til svage læsere: Alle disse historier ligger også klar som skærmbøger på hjemmesidens 'Opdag Kenya'. Her kan eleverne læse/lyttetræne ved at bladere i teksten – og samtidig få den læst højt. I hovedfortællingen 'Den store plan' følger skærmbogen nøje den trykte elevbogs sider og kapitler, så svage læsere nemt kan læse dagens lektie her.
- Lydbøger: Hør alle elevbogens fortællinger som lydbøger, oplæst af forfatteren selv. De ligger på hjemmesiden under 'Lydbøger'.
- Læsestøtte i web-værktøjerne: Man kan få læst fakta-tekster højt i begge værktøjer. I fotohistorie-værktøjet kan man også få læst instruktioner højt.
- Faglitterære tekster findes i små bidder overalt på hjemmesiden og i elevbogens mange faktabokse og billedtekster.
- Ekstra i år: Faglig læsning om Kenyas dyr. I opgaveark 5 finder du en række små tekster om Kenyas dyr. Teksterne er i lix 18 – egnet til 2. og 3. klasse.

Grundforløbet i 8 trin: Velkommen til Kenya

Formålet med grundforløbet er at få 'sat scenen'.

Eleverne får en bred forståelse af Kenya – både geografisk, historisk og kulturelt. De får også indtryk af dagliglivet for børn både i storbyen og på landet. Undervejs arbejder de med elevbogens fortællinger og mange fakta.

Grundforløbet bruger elevbogen 'Den store plan' af Kim Langer, den introducerende sektion på hjemmesiden 'Opdag Kenya' og en del af materialets film.

Du kan så frit supplere det med de øvrige opgaver og mini-forløb, som vi beskriver på de følgende sider. Skyd dem ind undervejs eller bagefter, som det passer jer bedst.

1. HVAD ER BØRNEENS U-LANDSKALENDER?

Indled med at fortælle om Børnenes U-landskalender og årets projekt.

- Børnenes U-landskalender er også en julekalender med låger på. Overskuddet fra salget af selve kalenderen går til et projekt i årets land.
- I år er det Folkekirkens Nødhjælps projekt, der skal hjælpe børn i Kenyas Turkana-region.

- Børnenes U-landskalender er samtidig et stort skoleprojekt for danske børn. Hvert år er der en ny forfatter, som skriver en spændende historie – og der kommer en hjemmeside med masser af film og andre muligheder for at lære om årets land. I år er det forfatteren Kim Langer, der bl.a. har udgivet læse-let-bøgerne Skaterland og Zombie 2.0-serien. Kim skrev også den spændende historie 'Det tredje øje', da U-landskalenderen var i Nepal i 2015.

- Hvert år læser over 150.000 danske skolebørn elevbogen og arbejder med de mange opgaver.

2. INTRODUKTION TIL KENYA

Fortæl nu lidt om Kenya. Du er godt klædt på, hvis du har læst fakta-afsnittet i første del af lærervejledningen.

Forslag til første samtale:
Vis intro-filmen 'Velkommen til Kenya'.

Den ligger på hjemmesiden i Filmbanken og på 'Opdag Kenya'.

- Hvor ligger Kenya? Brug Google Earth eller det zoom-bare kort på 'Opdag Kenya'.
- Hvordan ser landet ud oppefra? Prøv at beskrive det. I øst har Kenya kyst ud mod Det Indiske Ocean. I vest er der meget grønt. Det er højlandet ved The Great Rift Valley. I nord er der mest brunt. Det er ørken og steppe – varmt lavland.
- Zoom ind på Mount Kenya. Kenya er opkaldt efter bjerget. Det er Afrikas næsthøjeste bjerg. Det højeste er Kilimanjaro i Tanzania tæt på Kenya.
- Kenya ligger i Østafrika. Hvem er nabolandene? Hvilke af dem har I hørt om?
- Søg på Lake Turkana (Turkana-søen). Det er verdens største ørken-sø. Historien 'Den store plan' foregår på søens vestlige bred. Søen får sit vand fra den etiopiske Omo-flod i nord.
- I sydvest kan I se den store Victoria-sø. Den er så stor, at den ligger i tre lande: Kenya, Tanzania og Uganda. Det er Afrikas største sø. Søen blev opkaldt efter Storbritanniens dronning Victoria, der levede fra 1819-1901.
- Der er ca. 40 stammer i Kenya. Mange af dem har hvert sit sprog, men de fleste taler også det fælles sprog swahili.

Forslag til anden samtale

Vis filmen "Livet i Turkana". Den ligger i Filmbanken og på 'Opdag Kenya'. Du kan hente ekstra inspiration i artiklen om Turkana i lærervejledningen. Spørg f.eks.:

- Hvad lagde I særligt mærke til i filmen?
- Hvorfor bor folk ude i ørkenen?
- Hvordan adskiller børnenes liv i ørkenen sig fra danske børns hverdag?

3. BRUG 'OPDAG KENYA'

Præsenter eleverne for hjemmesiden og vis nogle af elementerne på siden 'Opdag Kenya'. Siden giver dem viden gennem quizzet, billedserier, film, faktabøger, infografik, skærmbøger med læsestøtte m.v.

OPGAVE 1: Opdag Kenya

1.-2. KL 3.-5. KL 2 LEKTIONER

- 1.-2. klasse:** Udvælg på forhånd nogle elementer fra 'Opdag Kenya', og arbejdt med dem i fællesskab. Det kan f.eks. være 'Fakta om Kenya', udvalgte billedserier og Elefant-quiz. Vis også eleverne, at man kan læse bogens historier med læsestøtte.
- 3.-5. klasse:** Lad eleverne selv gå på opdagelse for at finde oplysninger om Kenya.

4. LÆS ELLER HØR ELEVBOGEN

Nu kan I komme tæt på børnenes liv i Turkana med Kim Langers historie 'Den store plan'. I kan også høre den som lyd-bog eller læse den højt. Begynd evt. med at se den lille film, hvor Kim Langer fortæller om sit arbejde med at skrive historien. Den ligger i Filmbanken.

OPGAVE 2: Forslag til samtaler

1.-2. KL 3.-5. KL 1-? LEKTIONER

I Opgaveark 2 finder du en række forslag til klassesamtaler til hvert kapitel af 'Den store plan'. Ideerne til samtaler er lavet af Kim Langer selv. Arbejdt I mest med Dansk og vil dybere ned i læsetræning og i fortællingens univers, så se også de ekstra tips og opgaver til samtaler, genfortælling og læseteater i lærervejledningens fagmodul til Dansk.

5. LÆS ELLER HØR FABLERNE OG MØD KAREN BLIXEN

Elevbogen rummer også tre sjove kenyanske dyrefabler, genfortalt af Kim Langer.

Desuden kan I møde Karen Blixen – i hendes berømte lille fortælling fra 'Den afrikanske farm' om antilopekiddet Lullu. De findes alle også som lyd-bog – og der er Dansk-opgaver til dem. Se mere side 42.

6. BRUG ELEVBOGENS FAKTA

Der er mange sjove og spændende fakta i ordforklaringerne, i billedteksterne og på fakta-opslagene i elevbogen. Alt det kan eleverne bruge til at finde inspiration og viden, når de skal arbejde med opgaverne og eventuelt lave fotohistorier eller deres egen digitale lågekalendar.

7. MAD, LEG OG KREATIVITET

I mange af opgaverne finder du også en masse forslag til sjove og praktiske aktiviteter, hvor eleverne skal være kreative og skal bevæge sig.

De kan danse og synge med på årets musikvideo. De kan lave keramik-fisk,

kenyanske flag eller foldebøger, prøve en række populære kenyanske lege, bygge vejrstationer og lave enkle retter fra Kenya.

Du finder det hele på de følgende sider om fagopgaver.

8. SE DR-FILM – OG PRØV KENYA-KORTET

Du kan krydre forløbet med nogle af årets DR-film. DR kunne ikke gennemføre de planlagte optagelser i Kenya i år, men de har lavet både en fiktions-serie til Ramasjang med **Motor Mille** og **Hr. Skæg** plus en serie **korte indslag til Ultra** om Kenya. De har også givet adgang til film med **Lille Nørd** og **'So ein Ding'**, der handler om Kenya. Se oversigten på side 2 – og find filmene i Filmbanken på hjemmesiden.

I kan også prøve det digitale Kenya-kort fra Folkekirkens Nødhjælp, der på en underholdende måde giver børnene indtryk fra landet. Se mere side 47.

Dansk

Materialet er fuldt af gode, danskfaglige aktiviteter. Aktiviteterne i Grundforløbet (se forrige side) knytter direkte an til fagmålene til klassetrinene. Og så kan du udbygge med de danskfaglige forslag her på siderne. I kan bl.a. arbejde nærmere med elevbogen, lave digitale fotohistorier og lave en interaktiv 'Børnenes Egen U-landskalender'.

Også miniforløbet om kommunikation, hvor I arbejder kreativt med 'Børnenes Egen U-landskalender', fokuserer på en række dansksmål op til 5.-6. klasse.

Endelig inddrager opgaven til 'Kenyas børn' (side 47) flere dansksmål.

Læsetræning i 'Den store plan'

1.-2. KL 3.-5. KL 1-8 lektioner

Elevbogen inviterer til at fordybe sig danskfagligt og arbejde med læsetræning. Bogen rummer masser af stof tilpasset forskellige behov. Læs også om læsetræning på side 39. Alle fortællingerne findes på hjemmesiden både som lydbøger og som skærmbøger med oplæsning.

Hovedfortællingen 'Den store plan' er til selv læsning fra 3. klasse. I kan evt. læse dele af den som højt læsning.

De tre små fabler er letlæsning, beregnet til de mindste klassetrin. Her har Kim Langer hentet inspiration fra den kenyanske fortælletradition.

Karen Blixens lille fortælling om Lullu og Kamante er til selv læsning fra 3. klasse.

Der er mange små fakta-tekster i elevbogen. Faktaboksene undervejs forklarer svære ord og kulturforhold i teksten – og billedteksterne giver ekstra viden.

Saml op for hvert kapitel, og giv plads til gode samtaler. De kan både tage udgangspunkt i fortællingen, i billederne og i de små fakta-tekster. Du kan evt. lade eleverne lave en tegneserie om handlingen i ét kapitel. Så kan I tale om tegningerne, når kapitlet samles op.

OPGAVE 2: Forslag til samtaler

1.-2. KL 3.-5. KL 1-? lektioner

Her kan du finde inspiration til samtaler om hvert enkelt kapitel i 'Den store plan'. Det er forfatter Kim Langer selv, som har udarbejdet opgavearket.

OPGAVE 3: Læseteater i klassen

1.-2. KL 2-4 lektioner

De tre kenyanske fabler fra elevbogen er her omsat til dialog med lav lix. Så kan I opføre historierne som læseteater i klassen – eller for forældrene. Eleverne får roller og øver sig i at læse de små dialoger.

OPGAVE 4: Genfortæl 'Den store plan'

1.-2. KL 3.-5. KL 2 lektioner

Her finder du et udklipsark med billeder fra 'Den store plan'. Det kan du bruge på forskellige måder til en øvelse, hvor eleverne skal genfortælle handlingen.

1.-2. klasse: Eleverne genfortæller i små grupper historien ud fra de billeder, de har valgt. I kan også arbejde med at sætte fotos ind på et landskab, som eleverne selv tegner eller maler.

3.-5. klasse: Eleverne skal udvælge få billeder, placere dem på en tidslinje og genfortælle fra en af karakterernes synsvinkel. Fortællingen skal have en begyndelse, en midte og en slutning.

OPGAVE 5: Faglig læsning: Kenyas dyr

1.-2. KL 2-4 lektioner

Her finder du en række små tekster om Kenyas savanne og dyreliv. Læs om rovdyr, planteædere, regntid og tørtid. Med en lix på 18 egner teksterne sig til faglig læsning i 2. og 3. klasse. Gode læsere i 1. klasse kan også være med. Teksterne er en god anledning til at tale om forskellige teksttyper formål. De er udarbejdet af pædagogisk konsulent Ole Haubo Christensen.

OPGAVE 20: Lav flotte fotohistorier

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Lad eleverne lave fine, digitale fotohistorier om Kenya. Her er der masser af danskfaglighed for både store og små: Eleverne skal undersøge, læse, udvælge, disponere, skrive og præsentere. Læs mere om fotohistorie-værktøjet her i lærervejledningen.

Værktøjet egner sig godt til 1.-3. klasse, men har også været brugt med succes i 4.-5. klasse. Også specialklasser på højere klassetrin er glade for at arbejde med fotohistorier, da arbejdsformen er intuitiv og meget struktureret. Samtidig kommer der et flot produkt ud af det. Alle tekster i værktøjet kan eleverne få læst højt.

Det handler fotohistorierne om:

Tag med til Turkana: Eleverne går på opdagelse i Turkana-regionen. De kan undersøge bylivet, nomadernes liv og fiskernes hverdag ved ørkensøen. Et indblik i en meget anderledes kultur.

Vilde dyr og grønne bjerge: Kenya er kendt for sit fantastiske dyreliv. Eleverne skal på safari og opdage de vilde dyr. De skal også med op i de grønne bjerge. Her møder de en masse børn og finder ud af, hvad kenyannerne dyrker her.

Oplev Nairobi – Kenyas hovedstad: Her kan eleverne opleve den enorme slumby Kibera. Hvordan lever børnene her? Eleverne får også en rundtur i selve Nairobi og møder børn, som har en hverdag, der minder meget om deres egen.

Dansk miniforløb: Kommunikation

OPGAVE 24: Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. KL 3.-5. KL 2-8 lektioner

Eleverne formidler temaer om Kenya ved selv at lave en interaktiv, digital U-landskalender til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse. De bliver hjulpet trin for trin i en nem og overskuelig proces.

Bag lågerne fortæller de i billeder og små tekster. Kalenderen kan laves til jul med 24 låger – eller med færre låger som en advents-, måneds- eller ugekalender.

Modtagerne får kalenderen på deres computer eller mobil og kan sende den videre til andre. Eleverne kan også markedsføre deres kalender ved at lave en reklame – og de kan følge, hvor mange modtagere der har brugt den.

Web-værktøjet er nemt og rummer alt, hvad I skal bruge. I kan lave kalenderen som en hurtig produktion eller som en mere grundig proces. Brug det som afslutning på jeres forløb eller som en fælles produktion i de mindste klasser. Eller som centrum i miniforløbet om kommunikation for 3. klasse og opefter.

OPGAVE 25: Leg og fortæl med Karen Blixen

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

Her møder eleverne en af vore største forfattere og oplever et af hendes særkender: Det sanselige og billedmættede sprog. I går på jagt efter sprogbilleder i elevbogens genfortælling af Blixens 'Lullu og Kamante', I prøver selv at danne flotte og sjove sprogbilleder – og så kan I lege en safarileg, som Blixen selv opfandt og legede med børn på Rungstedlund.

Med dette forløb styrker du på en sjov og engagerende måde dine elevers kommunikationskompetencer.

Mens de er opslugt af at lave et godt produkt, får de lært en masse om målgruppe, disponering, overskrifter, billedtekster og markedsføring. Det er scenariebaseret undervisning: Scenen er tydeligt sat af slutproduktet – og eleverne arbejder med danskfaglighed på en måde, der ligner arbejdslivet.

Eleverne skal producere en digital lågekalender, 'Børnenes Egen U-landskalender', om Kenya. Undervejs fordyber I jer så lidt ekstra i, hvordan I gør tingene. På den måde udnytter I web-værktøjets fulde læringspotentiale.

Forløbet kan stå alene eller fungere som ramme for hele jeres tema om Kenya. I arbejder med 'Det 21. århundredes kompetencer' og med en række danskfaglige målpar efter 4. og 6. klasse.

3.-6. KL 5-15 lektioner

1. SÆT SCENEN

Introducer forløbet, og vis eleverne den færdige prøvekalender. Nu skal de lave deres egen, digitale kalender, der fortæller om Kenya. Undervejs lærer de nogle teknikker, der gør den ekstra god. Hent tips i Opgavearket 'Lav Børnenes Egen U-landskalender'.

2. RESEARCH

Kalender-værktøjet rummer alle de billeder og fakta, eleverne skal bruge. Nok til at lave en god kalender. Men hvis I også har lavet grundforløbet om Kenya, evt. læst elevbogen og/eller set film, så har de

selvfølgelig en endnu bedre baggrundsviden at øse af.

3. VÆLG MÅLGRUPPEN

OPGAVE 21: Målgruppe

Målgruppen er den modtager, I vælger at lave klassens kalender(e) til – måske forældrene eller en venskabsklasse.

Klassediskussion: Hvad synes eleverne, at målgruppen skal høre om? Hvad synes eleverne, er vigtigst at vide om Kenya? Hvad, synes målgruppen mon selv, er spændende? Er der forskel – og hvorfor det? Overvej også, hvad målgruppen mon ved i forvejen, og hvordan man bedst kan fortælle til dem.

Øvelser: Opgavearket lærer eleverne mere om, hvordan man fortæller til en målgruppe – med en classesamtale og tre sjove øvelser.

4. LAV PRODUKTIONEN

Inden I laver indholdet i kalenderen, kan eleverne træne to skriveteknikker, som de skal bruge.

OPGAVE 22: Billedtekst og overskrift

Eleverne lærer i små øvelser om den vigtige billedtekst, der både skal fortælle historie og spille sammen med et foto. Hvordan bliver sådan en god? Og hvad skal en god overskrift mon kunne?

OPGAVE 23: Lær at disponere

Kalender-værktøjet åbner også for at arbejde kreativt med disponering af et

stof: At udvælge pointerne og at eksperimentere lidt med rækkefølgen. Det lærer eleverne om med enkle øvelser.

OPGAVE 24: Lav Børnenes Egen U-landskalender

Nu skal I producere selve kalenderen. Du finder masser af gode tips i dette opgaveark – f.eks. til at arbejde ekstra hurtigt med værktøjet eller fordybe sig mere. Det rummer også forslag til evalueringsloops undervejs.

5. LAV REKLAME OG EVALUERING

I værktøjet kan eleverne lave en flot A4-reklame for deres kalender, som de kan printe ud eller sende digitalt til deres målgruppe. Eleverne får også adgang til en statistik, hvor de kan følge med i, hvor mange der har brugt deres kalender. Det kan I også bruge som en del af evalueringen.

Natur/teknologi

Her kan I lave sjove, naturfaglige aktiviteter og eksperimenter, der er differentieret efter klassetrin, og som alle knytter an til fagmålene: Klimaforandringer, vind, vejr og vand samt en dyrebiografi.

Film, der passer til N/T: Hvis I ikke allerede har set dem, er det oplagt at bruge filmene 'Velkommen til Kenya' og 'Livet i Turkana'. Du finder begge i Filmbanken.

Aktiv og undersøgelsesbaseret undervisning, der motiverer

Opgaverne er bygget op efter den naturfaglige IBSE-metode, hvor eleverne skal være aktive og undersøgende – de udforsker problemer, der bliver gjort relevante for dem. Metoden motiverer eleverne til at interessere sig for naturen – og den er særligt velegnet til at engagere de mindre bogligt orienterede. I arbejder med:

1. **Samtale om problemstilling.**
2. **Indkredse problemet.**
3. **Formulere løsningsforslag.**
4. **Undersøge og eksperimentere**, hvor eleverne afprøver et fælles løsningsforslag (undersøgelse af hypotesen).
5. **Præsentation af løsningsforslag.**

OPGAVE 6: Mål vejret: byg en vejrstation

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

Hvad er forskellen på vejr og klima?

Eleverne skal finde ud af, hvordan man kan måle vejret og få en praktisk forståelse af, hvordan vejr og klima påvirker Jorden. De bygger deres egen vejrstation og følger, hvordan vejret ændrer sig fra dag til dag ved at måle temperatur, vind og nedbør.

OPGAVE 7: Byg jeres egen vindmøllepark

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

Vindenergi er en af vejene til at reducere brugen af kul og olie. I dag stammer over 40 % af den danske el-produktion fra vind. Også i Kenya er vindmøller et hit, og i Turkana findes den største vindmøllepark syd for Sahara. I opgaven skal I prøve kræfter med vinden og bygge vindmøller.

OPGAVE 8: Rens vandet som børn i Turkana

3.-5. KL 2-3 lektioner

Adgang til rent drikkevand er et problem mange steder i verden – også i Kenyas Turkana-region. I denne opgave skal eleverne gennem en forsøgsopstilling selv indkredse forskellige muligheder for at rense vand. De kan også reflektere over levevilkår i Kenya og i Danmark.

OPGAVE 9: Dyrebiografi – plettet hyæne

1.-2. KL 3.-5. KL 2-3 lektioner

Her skal eleverne lære, at pattedyr har særlige kendetegn, der fortæller noget om deres levevilkår: Hvorfor ser dyrene ud, som de gør, og hvordan kan man beskrive dem i en dyrebiografi? I bruger metoden med de 7 F'er (Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar). Opgaven tager udgangspunkt i den plettet hyæne, der lever i Kenya.

OPGAVE 10: Savanne-stratego

3.-5. KL 2-3 lektioner

I Savanne-stratego skal eleverne ud at bevæge sig og lege rovdyr, byttedyr og tykhuder på savannen. Forinden har I talt om fødekæder, fødenet og menneskelige aktiviteter indvirkning på verdens dyreliv. I opgavearket ligger en samling billedkort, som eleverne skal bruge til at spille med.

OPGAVE 20: Lav en spændende fotohistorie

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Giv dine elever mulighed for at lave et flot naturfagligt produkt i billeder, tekst og lyd. Fotohistorierne er oplagte N/T-aktiviteter, hvor eleverne samler viden og sammenligner levevilkår forskellige steder i verden.

OPGAVE 24: Børnenes Egen U-landskalender

1.-2. KL 3.-5. KL 1-3 lektioner

Engagerende aktivitet, der også er målrettet fagmålene i N/T: Web-værktøjet rummer tematiserede fakta og fotos, så eleverne nemt kan lave en flot formidling af natur og levevilkår i Kenya. De laver en digital U-landskalender til f.eks. forældrene eller en venskabsklasse. De samler viden, og bag lågerne udfolder de en fortælling i tekster og billeder. Man kan lave en julekalender med 24 låger – eller en advents-, måneds- eller ugekalender. Modtagerne ser den på computer eller mobil. Eleverne kan også følge, hvor mange modtagere der har brugt den.

Web-værktøjet er selvforklarende og rummer alt, hvad eleverne skal bruge.

Matematik

Matematik er omkring os hele tiden.

Det viser også denne opgave, der tager udgangspunkt i Kenyas flag, hvor der i midten er et masai-skjold og to spyd.

OPGAVE 15: Lav flotte mønstre med masai-skjoldet

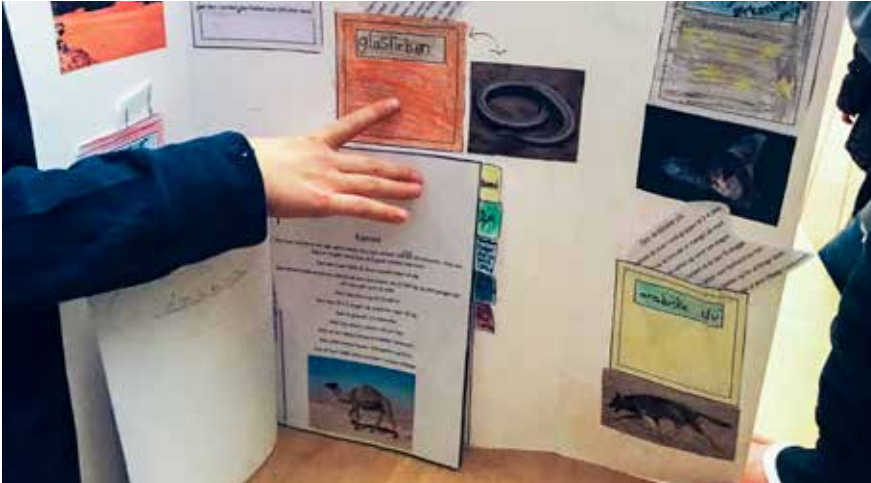
1.-3. KL 2-6 lektioner

Eleverne skal arbejde med geometri. Gennem flytninger og spejlinger skal de kunne beskrive forudsigeligheden i et mønster. Eleverne arbejder undersøgende med én bestemt figur – ellipsen.

Opgaven er lavet af Dorte Vibe Querling Jacobsen, der er konsulent for indskolingen på CFU i Aarhus.

Billedkunst

De kreative opgaver bruger fænomener, som eleverne møder i årets materiale: Mønstre, fisk, skrald og nomadeliv. De er differentieret, så både små og store kan være med – og lagt an til at kunne bruges tværfagligt. Opgave 12-14 er udarbejdet af designer og underviser Hanne Rahal.

OPGAVE 12: Uro'er og julepynt i keramik

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

I Kenyas Turkana-region tvinger hyppigere tørker mange til at opgive deres traditionelle nomadetilværelse. I stedet slår de sig ned ved Turkana-søens bred for at fiske. Det er også grundtemaet i elevbogen. I denne opgave skal I lave flotte keramikfisk,

der både kan bruges som julepynt eller til at hænge op i en uro. I kan også vælge at arbejde med karton eller andre materialer. Der er skabeloner i opgavearket.

OPGAVE 13: Flot skralde-kunst

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

I Nairobi ligger det enorme slumområde Kibera. Indbyggerne er fattige, og man må være opfindsom for at få mad på bordet. Derfor er der mange iværksættere, som f.eks. bruger gamle plastikflasker og knogleaffald til at lave smykker af. Nu skal eleverne gøre dem kunsten efter. De skal gemme deres eget affald og bruge det til at producere egne værker.

OPGAVE 14: Turkana-folkets farver og mønstre

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

Traditionelt bærer kvinderne hos Turkana-folket farverige perlekæder i mange lag. Der er også masser af mønstre på smykker og tøj. I denne opgave skal eleverne se på billeder af Turkana-stammen og ud fra dem lave deres egne mønstersamlinger. I arbejder med farvecirklen, komplementærfarver og komplementærkontrast.

OPGAVE 11: Lav en fakta-foldebog om Kenya

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 lektioner

Med foldebøger kan eleverne skabe et fagligt og kreativt produkt, hvor de både kommunikerer i ord og billeder, form og rum. Opgavearket understøtter derfor også fagmål for Dansk. Årets materiale rummer mange spændende temaer, som eleverne kan fordybe sig i og fortælle om i deres foldebog – og lave et produkt, de er stolte af. Niveauet kan nemt tilpasses, så både store og små elever kan være med.

Madkundskab

Gå i køkkenet med eleverne og lav enkle og traditionelle småretter fra Kenya.

OPGAVE 18: Nemme retter fra Kenya

1.-2. KL 3.-5. KL fra 2 lektioner

Traditionel mad i Kenya er mangfoldig – takket være de mange stammer og landskaber, men også de mange nationaliteter, der har bosat sig her gennem historien. Meget ofte består den daglige kost dog af bønner, ris og en gang imellem kød, f.eks. stegt kylling eller en gryderet af kød med forskellige grøntsager. Her har vi samlet nogle kødløse retter med ingredienser, som er nemme at finde i danske butikker. Det er typiske retter, som også kenyanske børn kan lide.

- **Irio** (kartoffelmos med majs og ærter)
- **Maharagwe** (røde bønner med tomat- og kokossovs)
- **Masala pomfritter**
- **Chapati** (fladt madbrød)
- **Te med mælk** (som de laver den i Kenya)
- **Ugali** (grød af majsmeal)

Leg og bevægelse

Eleverne skal have bevægelse i skoledagen. Her får du inspiration til forskellige sjove aktiviteter med kobling til Kenya, som du kan inddrage i undervisningen.

OPGAVEARK 10: Savanne-stratego

3.-5. KL 2-3 lektioner

I Savanne-stratego skal eleverne ud og bevæge sig og lege rovdyr, byttedyr og tykhuder på savannen. Forinden har I talt om fødekæder, fødenet og menneskers indvirkning på verdens dyreliv. Med til opgavearket følger en samling billedkort, som eleverne skal bruge til at spille med.

OPGAVE 16: Lege fra Kenya

1.-2. KL 3.-5. KL 1-2 lektioner

Her får I en hel række instruktioner til enkle lege, som er populære blandt børn i Kenya. Nogle af legene minder om 'danske' lege – men med helt andre, kenyanske detaljer. Nogle er helt anderledes. Mange af legene kan I både lege ude og inde på et sted med god plads. Et par af legen har vi et filmklip eller foto på, så I kan få et indtryk af, hvordan det foregår

OPGAVE 17: Syng og leg med Wafande og Lotte Kærås

1.-2. KL 3.-5. KL 1 lektion

Folkekirkens Nødhjælp har fået lavet en sang til årets U-landskalender – der både er gammel og ny: Lotte Kærås' børne-klassiker 'Her bor jeg' har været et hit i musikundervisning og børnerytmik i 40 år. Nu bliver den fortolket af den populære sanger Wafande – og har fået delvis ny tekst, bl.a. med ord på swahili. I

kan synge med i klassen – og sammen med Lotte Kærås er der også lavet instruktion til bevægelse. Er mest rettet til de mindste klasser.

OPGAVE 25: Leg og fortæl med Blixen

1.-2. KL 1 lektion

I dette opgaveark indgår – foruden aktiviteter til Dansk – også en enkel safarileg, som Karen Blixen selv opfandt og legede med børn på Rungstedlund. Den kan leges både inde og ude.

Dyk direkte ned i Kenya-kortet

En sjov, digital oplevelse fra Folkekirkens Nødhjælp.

Her får I en sjov og helt ny måde at møde Kenya på. Folkekirkens Nødhjælp har sat alle sejl til for at bidrage til årets U-landskalender med en underholdende og spil-agtig aktivitet, som kan give eleverne et legende pusterum i deres forløb om Kenya.

På Kenyakortet.dk går I på opdagelse på et interaktivt 3D-kort over Kenya, der minder om de 'spil-verdener', de fleste børn kender. Kortet gemmer på små film, fakta og quizzer, som I kan dykke ned i. I kan bruge Kenya-Kortet på flere måder:

- I 1.-2. klasse kan I gennemgå det sammen på storskærmen. Så kan du hjælpe med at læse teksterne og forstå spørgsmålene.
- I 3.-5. klasse kan eleverne slippes løs på egen hånd eller i små grupper.

Sådan fungerer det

Inde på Kenya-Kortet giver en menu jer en række temaer at vælge mellem. Til hvert tema hører der knapper inde på kortet, som rummer quizzer, billeder, små film og fakta. Når I er færdige med et tema, vender I tilbage til kortet og kan gå videre til næste tema.

Quizzerne handler ikke bare om rigtigt eller forkert. De handler om at gætte. Resultatet viser, hvor tæt man kom på – og hvor tæt elever fra andre skoler i Danmark kom på. Så kan I evt. tale videre om, hvorfor nogle af spørgsmålene var sværere end andre.

Få besked: Der er også liveshows!

Kenya-Kortet giver også adgang til tre særlige oplevelser, klassen kan deltage i via storskærmen:

Tre gange i november-december 2021 afholder Folkekirkens Nødhjælp et liveshow beregnet på eleverne. De varer ca. 30 minutter hver og bliver sendt direkte fra ARKEN Museum for Moderne Kunst. Værten er Anna Lin fra DR, og i studiet kommer også spændende gæster, der fortæller om Kenya.

I deltager via Microsoft Teams.

Men husk at tilmelde dig nyhedsbrevet for Kenya-Kortet fra Folkekirkens Nødhjælp. Det kan du gøre inde på u-landskalender.dk i lærer-universet. Så får du nemlig besked om datoerne, tiderne – og hvad der skal ske.

www.kenyakortet.dk

Miniforløb: Kom tæt på Kenyas børn

Folkekirkens Nødhjælp har lavet et mini-forløb til Dansk og N/T, der handler om børns levevilkår forskellige steder i Kenya. Gennem en række små film-portrætter med tre børn fra Kenya får dine elever et unikt indblik i dagligdagen – og i nogle måder at vokse op på, som enten minder om deres egen dagligdag i Danmark eller er meget anderledes.

Hvordan er det at være barn i storbyen Nairobi, i Nakuru-bjergene og i Turkana-ørken? Hvordan er hverdagen for fattige piger og drenge – og findes der også børn i Kenya fra velstillede familier?

For at give eleverne svar på de spørgsmål har Folkekirkens Nødhjælp produceret tre spændende portrætter af børn i Kenya i film, tekst og billeder.

I kommer tæt på de tre børn: i boligen, i nabolaget og i skolen. Så I får masser

af indsigt og faglighed ved at arbejde med de tre portrætter. Forløbet kan nemt udvides ved at inddrage opgaver til Billedkunst eller sjove aktiviteter.

OPGAVE 19: Portrætter: Mød Kenyas børn

1.-2. KL 3.-5. KL 2-4 LEKTIONER

Opgavearket beskriver to overskuelige undervisningsforløb.

1.-2. klasse: I ser filmene og billedseri-

erne sammen i klassen. Eleverne læser også Kenya-børnenes vennebøger og laver en selv.

3. - 5. klasse: I taler om levevilkår i Danmark og i Kenya. Derefter arbejder

eleverne i grupper og sammenligner de tre børn. Der er mange temaer: Rig/fattig, dreng/pige, Danmark/Kenya. I kan perspektivere med, at også danske børn har forskellige vilkår.

Mød de tre børn fra Kenya

Linet bor i den fattige Turkana-region med sin mor, far og fem søskende – og går i skole. Det er det område, hvor 'Den store plan' foregår. Linet viser os sin hverdag, sit hjem, sine pligter, og hvordan hun leger sammen med sine venner.

Francis bor i bjergene i Nakuru, hvor familien lever af et lille landbrug. Han bor med sin mormor, søster, moster og to fætre og en kusine. Francis går i skole og hjælper med at høste kartofler og malke – men der bliver også tid til at lege.

Diana bor i et stort hus i Nairobi sammen med sin mor, søskende, moster og onkel. Hun går i privatskole, men lige nu har hun hjemmeskole med en privatlærer. Hun fodrer familiens kæledyr, og så elsker hun at synge til familiens gudstjeneste.

Lav selv vennebøger

Linet, Francis og Diana har hver udfyldt en vennebog. De svarer på spørgsmål som:

- Hvad er din livret?
- Hvem er dit idol?
- Hvad kan du rigtig godt lide?
- Hvad drømmer du om?

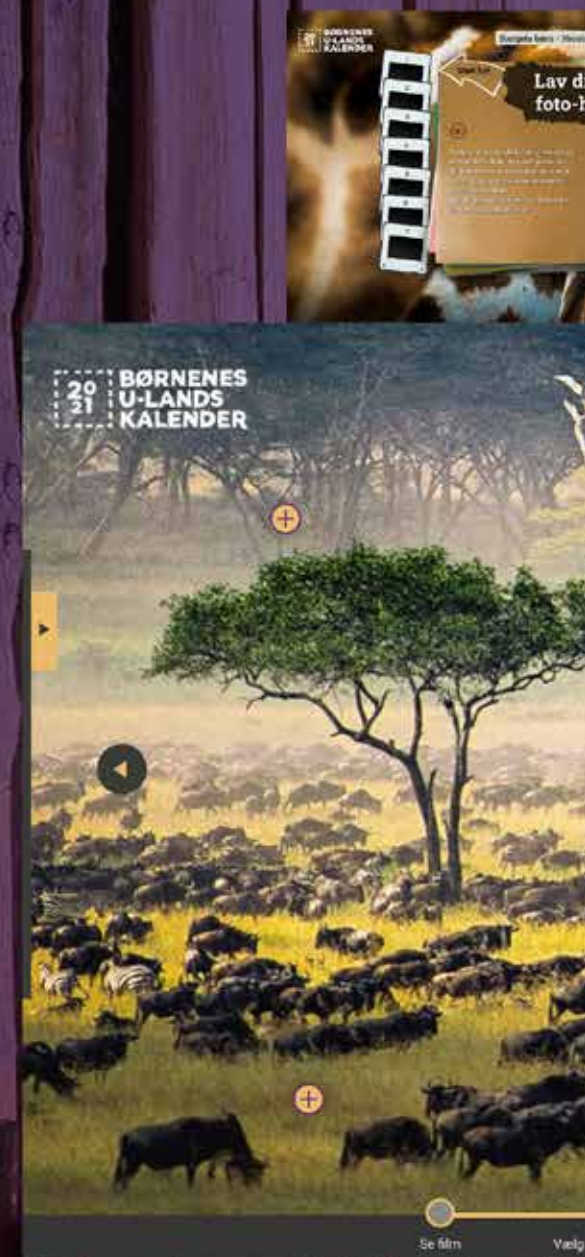
I opgavearket er der en tom vennebog, dine elever skal udfylde.

Lav flotte fotohistorier eller en digital lågekalendar

Lad dine elever arbejde med alt stoffet om Kenya ved at lave en digital produktion, som ser godt ud, og som de bagefter kan vise frem til andre.

Begge web-værktøjerne er komplette, de er nemme at bruge, og de bygger på samme metode.

Den basale arbejdsform er ret ens i dem begge. Men de har forskelligt niveau af faglig udfordring – og de færdige produkter er også meget forskellige.

✓ Resultatet ser godt ud

Den færdige kalender eller fotohistorie ser professionel ud, og eleverne bliver stolte af deres resultat.

De præsenterer deres værk for klassen – eller kan sende det til f.eks. forældrenes mobil eller computer.

✓ Det er nemt og intuitivt

Begge værktøjer fungerer nemt og intuitivt fra start til slut. Funktionerne og materialet til researchen dukker op, lige når eleverne har brug for det. I fotohistorie-værktøjet kan de yngste også få alle teksterne læst højt.

✓ Der er en klar rød tråd

Alt stoffet i de to web-værktøjer hænger tæt sammen med det, eleverne møder andre steder i årets materiale – i elevbogen, i filmene og på hjemmesiden. Det giver dem gensynsglæde og mulighed for at bruge al deres nye viden.

✓ Intet bliver væk

Eleverne logger sig bare ind med UNI-Login. Så gemmes alt, hvad de laver, automatisk på U-landskalenderens website. Derfor kan de også sagtens skifte maskine undervejs og arbejde videre på en anden PC, Mac eller iPad.

✓ Masser af faglighed

Eleverne sendes på en fagligt struktureret opdagelse i panoramaer, hvor de finder fotos og fakta om forskellige temaer. Bagefter formidler de deres nye viden ved at udvælge fotos og skrive tekst til deres kalender eller fotohistorie.

✓ Alting er indbygget

Begge værktøjer er komplette. Alt stof til elevernes research er indbygget, så de skal ikke søge noget på internettet. Alle funktioner til at lave den færdige præsentation er også med. Så de skal ikke bruge andre programmer.

Indholdet: Årets 8 temaer i web-værktøjerne

Her er de temaer, eleverne kan gå på opdagelse i. De kan vælge ét eller flere af temaerne til at lave deres egne fotohistorier eller en digital lågekalender. Hvert tema har et panoramabillede, der er fyldt med små hotspots. Hver af dem rummer en lille faktatekst og en serie fotos.

1: Fiskerfolket ved ørken-søen

Besøg fiskerfamilierne ved Turkana-søen - verdens største ørken-sø.

2: Nomaderne i Turkana

Hvordan lever nomaderne i den guldgrube og hede Turkana-ørken?

3: Opdag byen Lodwar

Gå på opdagelse på den travle markedsplads i Turkanas største by.

4: Kenyas vilde dyr

Tag på safari og led efter Kenyas mange fantastiske dyrearter.

5: Hvad laver de i bjergene?

Kenyas højland er grønt og frodigt. Her er skove, vulkaner og te-marker.

6: Børnene i bjergene

Kom helt tæt på børnenes liv i Kenyas frodige og grønne bjergegne.

7: På opdagelse i storbyen

Udforsk hovedstaden Nairobi, der er fuld af aktivitet.

8: Besøg slum-byen Kibera

En stor del af Nairobis befolkning lever i slumbyer. Hvordan lever folk her?

I kan bruge de fleste computere – eller tablets

UNI-Login gør det nemt i grupper:

Alle elevernes produktioner gemmes fælles for jeres skole – ikke kun under en enkelt elevs login.

Derfor kan alle i gruppen fortsætte, også når en elev er fraværende. De andre logger bare ind med deres eget login og arbejder videre på gruppens produktion. Alt er gemt og klar til brug.

Virker både på computer og tablets:

Begge værktøjer kan bruges på langt de fleste maskiner. Maskinen skal blot have forbindelse til internet.

Kalenderværktøjet:

Virker i gængse internetbrowsere (Chrome, Firefox, Safari og Microsoft Edge). Javascript skal være aktiveret. Værktøjet virker også på iPads og Android-tablets.

Fotohistorie-værktøjet:

På computere skal I bare bruge en almindelig internetbrowser. På iPads kan I lave fotohistorierne i den gratis iPad-app – find den i AppStore under 'Børnenes U-landskalender 2021'. Ikke til Android.

Børnenes Egen U-landskalender: Så nemt er det – trin for trin

Web-værktøjet er ligetil og selvforklarende for eleverne. Det rummer alt, hvad de skal bruge for at lave en flot, digital kalender og sende den til modtagerne.

Eleverne kan godt nøjes med at se den lille instruktionsvideo på hjemmesiden – så er de i gang. Se her, hvordan det fungerer. Der er også opgaveark i Opgavebanken med flere lærertips.

Trin 1 Log ind, og se introfilm

Opdel eleverne i de grupper, som skal lave en kalender. Hver gruppe skal logge ind med UNI-Login.

Først får eleverne tilbudt tre små introfilm, der giver baggrundsviden om livet i årets land. Herefter trykker de 'Start' og får så tilbudt at se en kort instruktionsvideo, der viser dem, hvordan de bruger værktøjet.

Trin 2 Opret kalenderen

Først skal eleverne give deres kalender en titel, skrive hvem der er med i gruppen, og hvem modtagerne er.

De skal vælge antal låger på kalenderen: 4 låger til en adventskalender, 7 låger til en uge, 12 låger til et år (eller til de 12 traditionelle juledage fra juledag til helligtrekonger) eller 24 låger til en julekalender.

Endelig skal de vælge et stort foto, der bliver forsiden af deres kalender. De kan senere gå tilbage og ændre deres valg. De kan f.eks. ændre til at nøjes med færre låger, hvis de har svært ved at nå at blive færdige. Når de er i gang med en kalender, kan de genfinde den under 'Fortsæt på en kalender'. Under 'Skolens kalendere' ligger de færdige.

Trin 3 Vælg panorama-billederne

Nu skal eleverne vælge, hvilke tematiske vinkler på Kenya deres kalender skal handle om. Der er otte at vælge imellem – f.eks. 'Fiskerfolket ved ørken-søen', 'Kenyas vilde dyr', 'Børnene i bjergene' eller 'Besøg slum-byen Kibera'.

Hver vinkel har sit eget panorama, som eleverne får at researche i. Det er et bredt billede, hvor eleverne skal panorere rundt for at finde hotspots, der rummer de fotos og fakta, som de senere skal bruge til at lave indhold til deres låger.

Jo flere vinkler de vælger, desto mere stof får de – men desto mere skal de også undersøge.

Nogle af vinklerne er også egnede til Natur/teknologi.

Trin 4 Værktøjssiden og målgruppen

For at give eleven et nemt overblik foregår alt arbejdet inde på én samlet side (se til højre), man bare scroller op og ned på. Den er opdelt i målgruppe, research og produktion. Man kan enten gå trinvis frem i arbejdsprocessen, eller man kan gå frem og tilbage og ændre på alt, indtil man er tilfreds. Først kan eleverne gå ind under 'Vores målgruppe' og notere deres overvejelser om, hvem de laver kalenderen til. Noterne vises ikke på den færdige kalender.

Trin 5 Research

Nu skal eleverne undersøge panorama-billederne til de vinkler, de har valgt. I panoramaet er der små hotspots, de skal klikke på. Hvert hotspot rummer en faktatekst (med oplæsning) og en lille fotoserie. Man skal panorere for at finde alle hotspots.

Alle de fotos, eleverne finder og ser på, bliver gemt i deres eget fotobibliotek. Senere får de kun adgang til at bruge de fotos, de selv har set. I hvert hotspot kan de også skrive en note til sig selv.

Trin 4

Howdan skal historien fortælles?
Målgruppen er dem, der skal modtage kalenderen. Hvad vil de synes er sjovt/bedst?

Vores målgruppe

Trin 5

Undersøg panorama-billederne
Alle de fakta og fotos, I finder her inde, kan I bruge til at lave indhold til jeres låger.
Skiv en note ved billedet, når det er noget, I gerne vil bruge.

1 Hvis I vil lave flere panorama-billeder, så tryk på "Kalenderens indstillinger" nederst.

Hemadene i Turkana

Kenyas vilde dyr

Hvad laver de i hjertet?

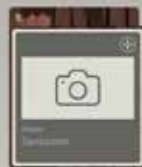
Trin 6

Lav indhold til lågerne
Her kan I oprette lågerne og lave indholdet til dem. Her får I også oversigt over, om I har låger nok – og om de er færdige.

Færdig oversigt

Lav flere låger +

1 I kan flytte indholdet fra én låge til en anden ved at trække og slippe.

Trin 7

I har lavet 5 låger og skal bruge 7

Kalenderens indstillinger

Trin 8

Kalenderen er færdig

Så enkelt er det: På den store værktøjside har eleven hele produktio-
nen i ét samlet overblik. Lågens indhold laves i et nemt lille værktøj, der
åbner, når man klikker på en låge.

Trin 6 Lav lågernes indhold

Når man skal lave indholdet til sin kalen-
der, kan man oprette en ny låge på tre
måder: Klik på et tomt lågefelt eller klik på
knappen 'Lav flere låger' – eller bare klik
direkte på en låge nede på kalenderen.

Så kommer der et lille redigerings-
værktøj frem til at lave indholdet til den
låge. For hver låge skal man først vælge
et emne, den skal handle om. Man får en
række forslag, men man kan også vælge
'Vi finder selv på noget' og skrive et emne
selv. Emnet vises ikke på den færdige
kalender.

Nu kan eleverne nemt lave lågens
indhold færdigt med det samme, hvis de
vil: De klikker på billedfeltet, vælger et foto
fra deres fotobibliotek (og her vises også
de noter, de evt. har lavet i hvert hotspot),
så skriver de en overskrift og en billedtekst
samt til sidst den tekst, der skal stå uden
på lågen (f.eks. '1. december', 'februar' eller
'mandag'). Så er lågen klar.

Trin 7 Disponering

Man kan godt nøjes med blot hurtigt at
udfylde og færdiggøre lågerne én for én fra
en ande af. Men man kan også arbejde lidt
mere med disponeringen undervejs.

Værktøjet viser nemlig alle de låger,
man har lavet eller er begyndt på. Og man
kan ændre rækkefølgen på, hvad lågerne
rummer, ved helt enkelt at trække og
slippe deres indhold hen på en anden låge.

På den måde kan eleverne overveje
forholdet mellem deres målgruppe, deres
stof og deres produkt: Hvad skal målgrup-
pen have at vide først?

De kan f.eks. starte med at vælge bille-
der til alle lågerne, så justere på rækkeføl-

gen, så researche mere og til sidst skrive
lågernes indhold.

De kan også godt lave indhold til flere
låger, end kalenderen har plads til. Men
kun de låger, der har den lille fane foroven
med en lågetekst (f.eks. '1. december'),
kommer med. Hvis eleverne ikke når
at lave indhold til alle lågerne i f.eks. en
24-lågers kalender, kan de nemt ændre
kalenderen til f.eks. kun at have 12 låger.

Trin 8 Udgivelse og statistik

Når eleverne trykker på 'Færdig', opfordres
de til at tjekke kalender-lågerne grundigt
en sidste gang. For **når de trykker 'Færdig',
låses og udgives kalenderen på sin egen
websted; og så kan de ikke komme tilbage
og rette igen.** Nu kan eleverne under
'Skolens kalendere' finde deres egen. De
kan også få vist, hvor mange der har åbnet
deres kalender og hvornår.

Trin 9 Lav en reklame

Til sidst kan eleverne lave en nem og
flot reklame for kalenderen til deres
målgruppe: en A4-plakat, som de kan
printe eller sende som PDF.

Der er et lille værktøj til at lave den
under 'Lav reklame' inde på den færdige
kalender. Her skal de vælge et foto, skrive
en overskrift og en lille tekst. De kan godt
lave flere reklamer for hver kalender. **På
reklamen står den unikke web-adresse,
der giver modtageren adgang til præcis
denne kalender.**

Når modtageren går ind på kalenderens
web-adresse, kan hun se forsiden, åbne
låger og også sende den videre til andre.

Sådan laver du en fotohistorie – trin for trin

For at komme godt i gang kan du starte med at lave en fotohistorie sammen med eleverne i klassen på storskærm.

Der er også en kort tutorial-video på hjemmesiden, som er instruktion nok til, at eleverne selv kan gå ombord i værktøjet på egen hånd – og et opgaveark med flere lærertips.

Trin 1 Vælg temaet

Gå ind i værktøjet ved at trykke på 'Fotohistorier' på hjemmesiden eller ved at åbne iPad-app'en. Log ind med UNI-Login. Nu skal I vælge et af de tre hovedtemaer om Kenya. Temaerne fungerer helt ens, men har selvfølgelig forskelligt indhold.

Så kommer I ind på en temaforside som ovenfor. Her er der en lille tekst (med oplæsning) og en kort film, der introducerer eleverne til temaet.

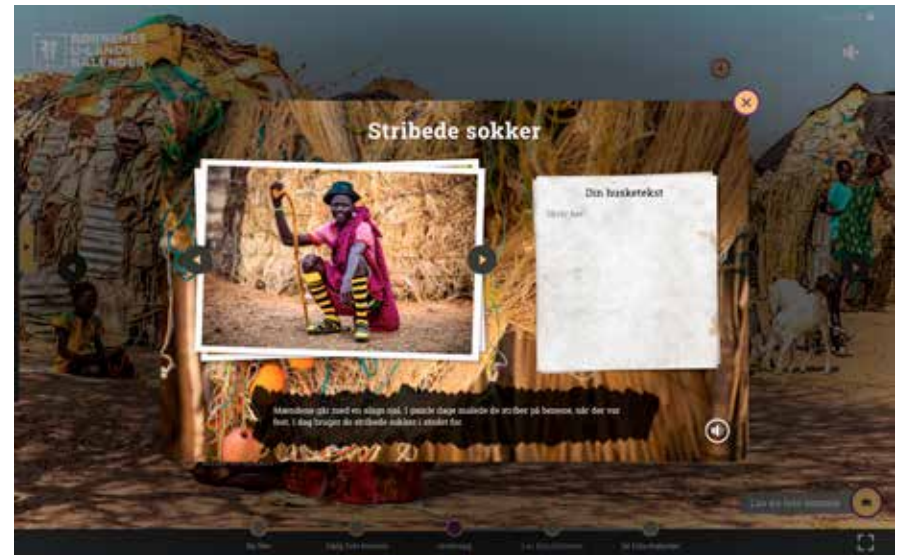

Trin 2 Vælg et opgaveemne

Nu skal eleverne vælge et opgaveemne til deres fotohistorie. Under temaet 'Tag med til Turkana' er der f.eks. fire opgaveemner.

Valget af emne styrer, hvad fotohistorien handler om – og hvilket panorama-billede, eleverne om lidt bliver sendt på opdagelse i. I de mest krævende emner skal de på opdagelse i to panoramaer. I opgavearket om fotohistorier i Opgavebanken kan du se en oversigt over emnerne og hvordan de passer i dit fag.

Når eleverne har valgt deres opgaveemne, bliver deres fotohistorie oprettet; de skal give den en titel, og de skal skrive navn (eller gruppens navn) og klasse ind. Fra nu af bliver alt deres arbejde automatisk gemt.

Trin 3 Undersøg panoramaerne

Nu skal eleverne på opdagelse i panorama-billedet. Det er fyldt med hotspots, man kan trykke på. Hvert hotspot rummer en lille fotoserie og en fakta-tekst (med oplæsning).

Inde i hvert hotspot kan eleverne skrive en lille note med stikord til sig selv om, hvad der er vigtigt at huske ved lige disse fotos. De stikord kan godt undværes, men de er gode at have senere.

Nogle hotspots gemmer sig 'uden for skærmen', så man skal panorere frem og tilbage for at finde dem. Man panorerer ved at trykke på pilene i billedet eller ved at trække med musen/fingeren fra side til side.

Hver gang man klikker på et hotspot, gemmes alle de fotos, der ligger i det, i elevernes eget fotobibliotek. Kun disse

fotos – som eleverne selv har fundet og set – kan de til sidst bruge til at lave fotohistorier med. Hvis de har skrevet noter inde i nogle af hotspottene, bliver også de gemt og vist sammen med billederne.

Deres fotobibliotek forbliver gemt, men det er knyttet til den enkelte fotohistorie. Så hvis de senere skal lave en ny fotohistorie, skal de bygge et nyt fotobibliotek op til hver af de nye fotohistorier. Også selv om de vælger at lave en ny fotohistorie med samme emne igen.

Trin 4 Lav selve fotohistorien

Når eleverne har fundet alle hotspots i panoramaet, skal de klikke på 'Lav foto-historie'.

Nu åbner selve fotohistorie-værktøjet. Her er alle funktioner til at lave fotohistorien samlet i ét skærm-billede. Eleverne skal vælge et foto og skrive en lille tekst til hver af de syv billedpladser. Denne tekst vises også i den færdige fotohistorie.

Når de trykker på 'Vælg billede', kommer deres eget fotobibliotek frem med de fotos, de selv har fundet og set i panoramaet. Når de klikker på et billede, sættes det ind i deres fotohistorie.

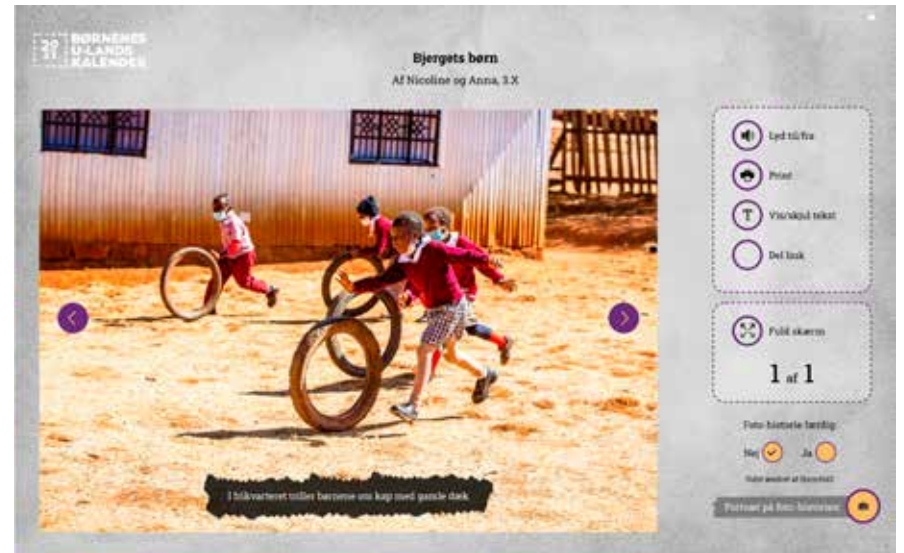
Med 'Vælg lyd' kan de også vælge en lyd, der vil blive afspillet, når man bagefter får vist dette billede i den færdige fotohistorie. Der er et lille bibliotek af

lyde at vælge imellem, som vi har optaget i Kenya.

Arbejdet med at vælge fotos og forfatte tekst er fagligt styret, for eleven får vist et guidende spørgsmål til hver af de syv billedpladser i fotohistorien.

Som lærer kan du evt. bagefter skrive 'voksenskrift' i et felt under hvert af billederne i elevernes færdige fotohistorier – men du får kun muligheden, hvis du er logget ind med dit eget UNI-Login som lærer.

Denne voksenskrift kan eleverne se, når læreren har skrevet noget – men den vises ikke, når de viser fotohistorien frem på skærmen for f.eks. klassen.

Trin 5 Vis fotohistorien til de andre

Til sidst skal eleverne klikke på 'Vis foto-historie' og kan gennemse det færdige resultat. Hvis de gerne vil lave rettelser, kan de gå tilbage til værktøjet med 'Fortsæt på foto-historie'.

Når de er helt færdige, kan de se hinandens fotohistorier, vise dem for klassen eller til et forældremøde.

Fotohistorier kan vises frem på to måder: De kan enten vises med elevteksterne synlige og automatisk billedskift. Eller de kan vises med skjult tekst; så skal eleverne selv fremlægge deres historie som et miniforedrag og skal selv skifte fra billede til billede. Hvis man vil, kan man også godt lave et print af fotohistorien med elevteksterne på, som eleverne kan bruge som manuskript.

Eleven/gruppen kan desuden sende et

link til deres egne fotohistorier til f.eks. forældrene. Så får forældrene adgang til at se den på deres egen computer/mobil uden UNI-Login. Linket findes inde i afspilleren under 'Vis foto-historie' – 'Del link'. Linket giver kun adgang til netop denne ene fotohistorie.

Undgå drille-ændringer

Nogle elever kan finde på at gå ind i andres fotohistorier og lave 'drille-ændringer'. Derfor kan man inde i hver enkelt fotohistorie i skærbilledet 'Vis foto-historie' se, hvem, der sidst har ændret i den. Desuden man se hele historikken over ændringer inde på siden 'Lav foto-historie' (Trin 4).

Overblik: Kompetencemål for alle opgaverne

Her kan du se, hvilke kompetencemål fra Fælles Mål du får understøttet i dit fag – og hvilke af opgaverne der i særlig grad understøtter dem.

Ud for hvert kompetencemål i skemaet her neden for kan du se opgavernes numre.

Du finder alle opgavearkene i Opgavebanken på hjemmesiden.

Inde i hvert opgaveark får du en detaljeret oversigt over, hvilke af de vejledende færdigheds- og vidensmål netop denne opgave særligt understøtter. Desuden

står der inde i hver opgave et forslag til, hvordan du kan formulere læringsmål og tegn på læring for hver aktivitet til netop din klasse.

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagsammenhænge	4, 5, 20
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	1, 11, 19, 20
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	2, 3, 19
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagsituationer	3, 20
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	1, 5, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	9, 11, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	2, 4, 21, 22, 25
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	25
Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	21, 22, 23
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	20, 21, 23, 24
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	2, 4
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer	21
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	5, 6, 7, 8
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	6, 7, 8
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	6, 7, 8
Natur/teknologi efter 4. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	5, 6, 7, 8, 9
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	6, 7, 8, 9
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	9, 10, 19, 20
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	6, 7, 8, 9

Kompetenceområder	Kompetencemål	Opgaveark
Matematik efter 3. klasse		
Geometri og måling	Eleven kan anvende geometriske begreber og måle	15
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	11, 12, 13, 14
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	12, 13, 14
Billedkunst efter 6. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering	12, 13, 14
Billedanalyse	Eleven kan analysere og vurdere billeders anvendelse inden for forskellige kultur- og fagområder	12, 13, 14
Idræt efter 2. klasse		
Idrætskultur og relationer	Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege	16
Alsiddig idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidige bevægelser i leg	16
Idræt efter 5. klasse		
Idrætskultur og relationer	Eleven kan deltage aktivt i idrættens kultur og fællesskab	10, 16
Alsiddig idrætsudøvelse	Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis	16
Madkundskab efter 4./5./6./7. klasse		
Madlavning	Eleven kan anvende madlavningsteknikker og omsætte idéer i madlavningen	18
Måltider og madkultur	Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår	18
Musik efter 2. klasse		
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse	17
Musikforståelse	Eleven kan lytte til og udtrykke sig om musik	17
Musik efter 4. klasse		
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse	17
Musikforståelse	Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik	17
Kristendomskundskab efter 3. klasse		
Kristendom	Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.	24

Verdensmålene for bæredygtig udvikling

I 2015 traf verdens statsledere en historisk beslutning på FN's generalforsamling: De vedtog FN's verdensmål. De 17 verdensmål sætter kursen for en mere bæredygtig udvikling for hele kloden og for alle mennesker på den. Målene vil komme til at påvirke alle lande – og de skal være nået allerede i 2030.

Verdensmålene er en aftale, der både er ambitiøs og forpligtende for alle lande.

De udstikker mål for en lang række store forbedringer af livsvilkårene kloden rundt.

Det kommer til at kræve en enorm indsats af både stater, private virksomheder og organisationer, men det er faktisk muligt at nå målene inden tidsfristen i 2030, hvis alle lande prioriterer at få dem virkeliggjort.

Bæredygtighed er en vigtig nøgle

Der er mange nye ting ved de 17 verdensmål.

Det vigtigste er nok, at de sigter efter at løse nogle af verdens største problemer på to områder samtidig: Både at skabe markante forbedringer for menneskers livsvilkår, særligt for verdens fattige. Og samtidig skabe en mere bæredygtig klode med hensyn til miljø og klima.

Disse to områder hænger nemlig nøje sammen:

Det er verdens fattige, der rammes langt hårdest af miljø- og klimaproblemer.

Samtidig er det umuligt at udrydde fattigdommen uden at skabe vækst, så mange flere kan få et godt job og selv få råd til de mest basale goder. Men hvis denne nye vækst forværrer klodens miljø og klima, går det i ring.

Der er 17 hovedmål og 169 delmål. Bl.a. skal egentlig sult og ekstrem fattigdom udryddes helt. Der skal være mindre ulighed, mere fred og retfærdighed, bedre uddannelse og sundhed til alle, flere anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst.

Bygger videre på 2015-målene

Selv om verdensmålene er store og optimistiske, er der god grund til at tro, at de er mulige at opnå. Verden har nemlig gjort det en gang før:

I år 2000 vedtog FN otte mål for verden, som havde deadline i 2015. Det var første gang, alle FN-lande satte sig sådanne store fælles mål. Og de viste, at det er muligt at skabe resultater på den måde. De fleste 2015-mål blev enten nået – eller der blev skabt markante forbedringer.

Gode eksempler på fremskridtene

- Siden 1990 er verdens fattigdom faldet næsten 75 %.
- Ni ud af ti børn i udviklingslandene kommer i skole.
- Dobbelt så mange børn overlever nu deres femårs fødselsdag.
- 45 % færre kvinder dør p.g.a. graviditet og fødsel.
- To milliarder mennesker har fået bedre adgang til drikkevand.

De nye mål gælder også i Danmark

Til forskel fra 2015-målene, så forpligter de nye verdensmål alle FN's medlemslande.

Alle lande har lovet at gøre en indsats. De rige lande skal både selv skabe forbedringer i deres egne lande og støtte de fattige landes indsats. F.eks. er målene om ulighed og ligestilling både aktuelt i udviklingslande og i Danmark; blot med forskelligt udgangspunkt. Det samme gælder flere andre mål, f.eks. dem om miljø og klima.

Fortæl eleverne om verdensmålene!

Alene det, at I får talt om verdensmålene i klassen, er et lille skridt på vejen.

Det er også vigtigt for børn at høre, at de voksne har vedtaget en fælles plan for, hvordan verden bliver et bedre sted. Og at mange stærke kræfter kloden rundt år efter år hjælper med at virkeliggøre den.

Når I arbejder med Danidas undervisningsmateriale til U-landskalenderen 2021, vil I automatisk berøre flere af målene. Det gælder særligt:

- **Mål 1:** Afskaf fattigdom.
- **Mål 2:** Stop sult.
- **Mål 4:** Kvalitetsuddannelse til alle.
- **Mål 6:** Rent vand og sanitet.
- **Mål 13:** Klimaindsats.
- **Mål 16:** Fred, retfærdighed og stærke institutioner.

I de opgaveark, hvor et eller flere verdensmål særligt er i spil, står det anført.

I elevbogen er der også en kort introduktion til verdensmålene for børn.

Det rummer materialet

Lærervejledning: Fakta og baggrund om Kenya. Overskuelig og grundig vejledning til forløbene, web-værktøjerne og opgaverne, så alt er lige til at gå i gang med i klassen.

Elevbog: Spændende fortælling, 'Den store plan', af Kim Langer. Plus tre fabler fra Kenya med lavere lix og en Karen Blixen-historie. Desuden masser af tegninger, fotos og fakta.

Læsestøtte med skærmbøger og lydbøger: Elevbogens fortællinger og fabler får du også som lydbøger og som skærmbøger, hvor eleverne kan læse teksten og få den læst højt side for side. Find dem på hjemmesiden under 'Lydbøger' og 'Opdag Kenya'.

Lærer-univers på hjemmesiden: Opgavebank, billedbank, filmbank, nemme tutorials og meget andet.

Forløb: Fleksible forløb, der er opbygget i fagmoduler og er målrettet flere fag og niveauer fra 1. til 5. klasse.

Masser af varierede opgaver: De er alle lige til at sætte i gang og grundigt beskrevet. Der er opgaver til Dansk, N/T, Billedkunst, Madkundskab og Matematik. Samt sjove aktiviteter og bevægelse.

Lav flotte fotohistorier: Komplet og nemt værktøj til at producere fotohistorier med billeder, tekst og lyd. Alle vigtige tekster undervejs kan eleverne få læst højt. Alt arbejde gemmes automatisk med UNI-Login. Findes også som gratis iPad-app.

Byg selv en interaktiv 'Børnenes Egen U-landskalender': Nemt værktøj, hvor eleverne hjælpes til selv at producere deres egne digitale lågekalendere – som de bagefter kan sende til f.eks. forældrene eller venskabsklassen. Bag lågerne fortæller eleverne om forskellige sider af livet i Kenya i fotos, overskrifter og små tekster. Kan bruges året rundt.

Børne-univers på hjemmesiden: I "Opdag Kenya" er der film, infografik, quizzet, faktabøger og billedserier, som eleverne kan gå på opdagelse i. Plus digitale aktiviteter fra Folkekirkens Nødhjælp.

Låge-julekalenderen: På den traditionsrige julekalender i pap vil mange af eleverne også møde U-landskalenderens temaer.

Udsendelser i tv på DR: DR sender i efteråret 2021 en ny Ramasjang-serie med Motor Mille og Hr. Skæg, hvor Kenya spiller en vigtig rolle. Plus en række nye Ultra Nyt-indslag om Kenya – og adgang til andre DR-programmer for børn om Kenya.

DEN STORE PLAN, LÆRERVEJLEDNING

FORFATTER:

Michael Larsen og Christian Vaabensted

FOTO: Sala Lewis

Andre fotos:

Side 5 (løve), 12 og 29 (løve og flamingoer): Colourbox

Side 6 og 27 (Det Indiske ocean): Lasse Adolphsen

Side 8: Karen Blixen Museum Rungstedlund

Side 13 (blomsterfarm): Marginpar / Sala Lewis

Side 16 (Kakuma-lejren): Jakob Dall

Side 34-35: Folkekirkens Nødhjælp

Side 38: Danida / Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

Ritzau Scanpix / AP / AFP:

Side 7: Roger-Viollet side, side 9: Topfoto / Palfoto, side 10: Topfoto

side 11: Simon Maina / Karel Prinsloo / Juda Ngwenya

side 15 (vindmøller): Yasuyoshi Chiba

LAYOUT/REPRO: Morten Bak og Anna Olesen

REDAKTION OG PROJEKLEDELSE:

Publikum Kommunikation, Christian Vaabensted

WEBSITE, VÆRKTØJER, IPAD-APP: Udviklet af Pluralis

TRYK: Rosendahls-Schultz Grafisk

Sat med Barlow

Bøgerne kan hentes som PDF: 2021.u-landskalender.dk

Trykte bøger kan bestilles på: 2021.u-landskalender.dk

ISBN:

Trykt lærervejledning: 978-87-93760-55-4

PDF, lærervejledning: 978-87-93760-57-8

Trykt elevbog: 978-87-93760-54-7

PDF, elevbog: 978-87-93760-56-1

Trykt klassesæt: 978-87-93760-53-0

UDGIVET AF UDENRIGSMINISTERIET

Synspunkter, der kommer til udtryk i materialerne, er forfatterens og ikke nødvendigvis sammenfaldende med Udenrigsministeriets.

Find det hele på:
2021.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

